

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՅԻՍ 1, 1913.

ՆՊ 18

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՄԷՔԹԷՊԼԵՐ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Միլլէթներն թալիմ ու թէրպիյէսի վէ մէքթէպլէր, զայէթ մուհիմմ վէ հալլը միւշքիլ պիր մէսէլէ օլտուղուհտան, պիր զալմ՝ անը պէտտէվամ թէտգիդ վէ միւթէլաա մատտէսի էթմէք կէրէք տիր, զիրա մէքթէպլէր իչիւն պիր ուսուլ թութուպ անը իլա նիհայէ թաղըպ էթմէք միւմքին տէյիլ տիր, էհալի պէօյիւտիւքձէ անըն թալիմ ու թէրպիյէ ուսուլարը տախի թէպաիլ օլմագ կէրէք տիր: Մէքթէպլէրտէ թէտրիս օլուհան իլմէրտէ հէր սէնէ եէնի եէնի քէչֆիյաթ իճրա էտիլտիյինտէն, տէրս քիթապլարը էսքիմէքտէ վէ եէնիլէրինին թէտարիք էտիլմէսինէ լուզում հասըլ օլմագտա տըր:

Լաքին մէքթէպլէրին մագսէտի շայիրտլէրէ հալլընդ իլմէրի թէտրիս էթմէք տէյիլ տիր: Թալէպէնին միլլի, իւնսի, ախլագի վէ բուհանի հայաթը տախի նէմա պուլմագ կէրէք տիր: Չօճուգ քէնտի մուհիթինտէ, քէնտի միլլէթի արասընտա, քէնտի ասընտա հաշաշաճագ, պինաէն ալէյհ ալտըղը թալիմ ու թէրպիյէ քէնտինի պու շէյլէր իչիւն հաղըրլամալը տըր:

Պու սէպէպտէն էվրօփա միլլէթներինն մէարիֆ հաղըրլարը, մէքթէպլէրին իսլահ էտիլմէսի վէ ինթիյաճա մուվաֆըդ պուլուհմասը իչիւն ալէտաէվամ շէտիս ֆաալիյաթտա պուլուհմագտա տըրլար: Պու կիւնլէրտէ ինկիլիզլէր քէնտի մէքթէպլէրինն իսլահընա տաիր եէնի փրօղրամլար թէտարիք էտիյօրլար: Էվվէլ հաֆթա ինկիլիզ վիւքէլասընտան Լօրտ

Հօլաէյն պու մէսէլէյէ տաիր նէյընը զաղէթասընտա պիր պէնտ նէշր էտէրէք մէվզուը միւպահէսէյի իզահ էյլէմիշ տիր: Անտէ միւշարիլէյհ կէօսթէրիյօր քի ինկիլթէրրանըն իպթիտաի մէքթէպլէրի հիւքիւմէթին հաղարէթի թահթընտա պուլուհմագտա միւնասէպէթլէ, անլէրտէ վէրիլէն միլլի թալիմ մէքիւթիպ ի իտատիյէտէ, գօլէճլէրտէ վէ սէնաաթ մէքթէպլէրինտէ թէլգին էտիլմէմէքտէ տիր: Հիւքիւմէթ պու մէքթէպլէրէ, նէ իանէ թարիգիլէ նէ տէ հաղարէթ սիւրէթիյլէ ինթիրաք էսէմէյօր, պինաէն ալէյհ օ մէքթէպլէրտէ պուլուհման շայիրտլէրին թալիմ ու թէրպիյէսինտէ միլլի ունսուր հօգսան օլույօր, տար իլ ֆիւնուհլարըն պու մէքթէպլէր իլէ սըղը միւնասէպաթը օլմայօր:

Պու իտատի մէքթէպլէրտէ թալէպէ խուսուսի մէշղուլիյէթլէր իչիւն հաղըրլանմագտա օլտուղուհտան անլէր քէնտի հալլէրինէ թէրք օլուհմուշ օլմաղլէ, միլլէթին անլէրտէ հաղըրլանն էվլատլարը թամմ արզու օլուհտըղը տէրէճէտէ ախլագի վէ միլլի թալիմ ալամայօրլար: Շիմտի հիւքիւմէթ պու միւշքիլի տէֆ էթմէք նիյէթինտէ տիր:

Ինկիլիզլէր պու մագսէտէ շալըշմագտա օլտուհլար, հա պիզի՛մ մէքթէպլէրիմիդ նէ հալտէ տիր: Մէարիֆ հաղարէթինն չու կէչէն տէօրթ պէշ սէնէ զարֆընտա կէօսթէրտիյի աթալէթ, ֆիլվագը շայանը հայրէթ տիր: Պիր պիրի արտը սըրա թէտտրօ մէնզարէլէրի կիպի, կէլիպ կէչէն զապինէլէր, մուհիմմ զանն էլէտիքլէրի պաշղա մէսէլէլէր արասընտա մէաբիֆի պիւս պիւթիւն փարմագ արասընտան

պրագատլար: Մէքթէպլէրին սայըսընը արթը-
րըպ փրօղրամը երեքսէլթմէք, ճիւմէ մէք-
թէպլէրէ միլլի պիր ճիհէթ վէրմէք, մէքթէպ-
լէրտէ ախլագի թէրպիյէ իչին հէնի էսասլար
գօմագ վէ սաիր խուսուսլարտա միլլէթի պու
հէնի մուհիթէ հազըրլամագ պապընտա հիչ պիր
իչ կէօրիւմէտի: Հիւքիւմէթին նազարէթի
թահթընտա պուլունան մէքթէպլէր հալա
թիւրք վէ իսլամ մէքթէպլէրի օյմագտա տէ-
վամ էտիյօրլար, հալա էսքի մուալլիմէր վէ
քէօհնէ ուսուլար իպգա էտիլիյօր, հալա ախ-
լագի միհար էվվէլքի տէրէքէտէ, հէր շէյ
«էսքի թաս էսքի համամ»: Ջանն էտէրսին
քի մէարիֆ նազըրլարը անասըրը զարըր միւս-
լիմէ մէքթէպլէրինին տէ թիւրք մէքթէպլէրի
հալինէ թահվիլ էթմէք վազիֆէսի իլէ միւ-
քէլէֆ պուլունույօրլար:

Վէ լաքին հէլէ պու մէքթէպլէրի օսման-
լլաննաըրմագ վէ միլլի պիր թալիմ ու թէր-
պիյէ հասըր էթմէք պապընտա էտիլէն գու-
սուրլարը պիր թարաֆա գօյալըմ, Օսմանլըրը
չու պէշ սէնէտէն պէրու արդու էտիլէն եիւք-
սէք մէնգիլինէ տահա եթիլմէտի կէօրիւնիւ-
յօր, իչինտէն կէչտիյիմիդ վէ տահա կէչէճէյի-
միդ փնգիլապլարտան տէրսիմիդի էյիճէ էօյրէ-
նիւ ճիտտէն իլէ պաշլայընճայա գաուար պու
ուսուլի մէսէլէտէն պահա էթմէնին վագթը
տէյիլ տիր կէօրիւնիյօր: Պու ախյարըն հայաթը
սէնէտէն սէնէյէ, հաթթա ալտան ալա, վէ
զանն էտէրսին, կիւնտէն կիւնէ հիսս օլունուր
պիր սուրէթտէ ինգիրագ պուլմագտա իքէն,
պիդ պու միլլի հայաթըն հագիդի տէվասը էմրի
մէարըֆտա օլաուղընը հալա կէօրմէտիք, հա-
պիդի թալիմ ու թէրպիյէնին թալէպ էյլէտիյի
հիլմիյէթ, գալտիտէ իթաթ, հագիդաթա ի-
ման, կէնիչ ֆիքիւրլիւք, վէ ասալէթ հալա
պիդիմ իչին ուսուլըր վարուրիյէտէն աստ օ-
լունմամագտա տըր, հալա Օսմանլըրը հէնի
վէ ճէլիլ պիր մանա իլէ պու տիյարտա թէ-
ճէլլի էտէճէք կիպի կէօրիւնմէյօր:

Իմսի մէսէլէյի տահա տար պիր տաիրէտէ
թէտրիդ էյլէյէլիմ: Պիդ էրմէնի միլլէթի մէա-
րիֆին գըյմէթինի չօգտան անլամըլը վէ մէք-
թէպլէրիմիդէ էվրօփատան վէ Ամէրիգատան
հէնի ուսուլար իտիսալ էթմէյէ տէ հազըրըր,
լաքին պու սօն սէնէլէրտէ հալ ու քէյֆիյէթ-
լէրիմիլին միւսաատէ էյլէտիյի տէրէճէտէ
մէքթէպլէրիմիդէ իտիսաթ իտիսալ էտէպիլ-
տիք մի:

Պու միւնասէպէթ իլէ թահթ ընազարը տիգ-
գաթա ալաճաղըմը ճիհէթլէր փէք չօգ տըր: Էվ-
վէլա, մէքթէպլէրին ուսլար: Պու կիւն իսթան-
պօլտա թէմէքքիւն էյլէյէն էրմէնիլէր իչին
էն մուհիմ մէսէլէլէրտէն պիրիսի մէքթէպ
տիր: Էվլատ սահպի պիր ասէմ կէտիք փա-
շատա՞ մը, Պէյ Օղլունտա՞ մը, իսկիւտարտա՞
եա Գատը քէօյիւնտէ՞ մի օթուրաճաղընը գա-
րարաշտըրըր իքէն իլք իսթըրնա կէլէն սիւ-
ալ պու մէքթէպ մէսէլէյի տիր: Պու հէրլէ-
րին հէր պիրի քէնտի պաշընա գօճաման պիր
չէհիր օլտըղընտան, հէր պիրինտէ պիր գալ
միւքէմմէլ մէքթէպ պուլունմալը իքէն, մաթթ-
թէնտիւֆ պուլնարըն նիչէսինտէ մէքթէպ տէ-
յէճէք մէքթէպ պուլմագ միւշքիլ տիր: Մէք-
թէպ գըլլէթի պիւա չիւպհէ պաշգա հէրլէրտէ
տալսի հիսս օլունմագտա տըր:

Մէվճուտ օլան մէքթէպլէրիմիլին փրօղրաւ-
լարը նէ՞ հալտա տըր: Անլէրտէ թէտրիս օլու-
նան իլմէր ուլումը թապիլիյէնին միւթէրագըր
անվալինէ միւթապըր վէ էհալիմիլին հայա-
թընտա պիլ ֆիլ թաթպիդ էտիլէճէք նէվտէն
մի տիր: Ուլումը թապիլիյէնի միւճէրէտ պիր
մէսէլէ մագամընտա միւթէլաա էթմէնին վագ-
թը կէչմիլ, վէ անլէրին ամէլի հայաթա թաթ-
պիդ էտիլմէսինէ մէճպուրիյէթ հասըր օլմուշ
տըր: Ասըր հազըրըն թիճարէթի, սանաթթը,
սիյասիյաթը վէ մօհարէպլէլէրի՝ ֆէնն իլէ
իճրա օլունույօր, իմսի մէքթէպլէրիմիդ ու-
լումը թապիլիյէնին թէտրիսաթընտա իսլա-
հաթ իճրա էտիլօր մը:

Թալիմ ու թէրպիյէտէ տիկէր պիր ճիհէթ
վիլլի թալիմ տիր: Վագաա նիլէ մէքթէպլէ-
րիմիդտէ ազգային հիսսիյաթ թէչվիդ էտիլ-
մէքտէ տիր, պազըրլարընտա տա անըն ինմալ
օլունտըղը իթիրաֆ էտիլմէք կէրէք տիր: Լա-
քին պազըրլարընտա տա ազգային տույղունըն
եանըլ պիր իսթիգամէթ ալտըղը սահիհ տիր:
Պիւթիւն էրմէնիլէր չու հալ ու քէյֆիյէթլէր
թահթընտա քէնտիլէրէ մախսուս պիր միլլի
հայաթա թալիմ օլունմալը տըրլար, վէ պու
թալիմ ուսուլի օլմագլա պէրապէր սաղ-
լամ թէմէլլէր իւզէրինտէ միւէսսէն օլմագ
լազըմ տըր: Կէրէք ֆէրալին ախլագի սիլրէ-
թի, կէրէք ալլէ հայաթը, կէրէք թիճարէթի-
միդ, վէ կէրէք սանաթթըմըր, հաթթա սըհ-
հէթ վէ գուվվէթիմիդ անվալը հազըրէմիդէ
մուվաֆըր վէ պէօյիւք էսասլարա միւթապըր
օլմագ կէրէք տիր:

Պուտտարիւնտէ ինմալ էտիլէն էն մուհինմ
ճիհէթլէրտէն պիրիտի միլլէթին մանեվի հա-
յաքը սորը : Ախլազի թալիմ՝ Եռքիլիքերիլը սորը
եանի մէնֆաաթ վէ սաատէթ իւզէրինէ թէէտիս
էտիլմէքտէ , վէ շայիրտլէրէ ախլազ իչիւն
հիւքսէք իտէալլար վէրլիմէմէքտէ տիր : Ախ-
լազ թալիմ էտէն էյի տէրս քիթապլարըմըզ
հօզ սորը , վէ կէնճէրին ախլազի իտէալլըր
էիւքսէլթմէք իչիւն լապըմ կէլէն թէրճէմէ ի
հալլար վէ թէվարիի քիթապլարը տախի էք-
սիք տիր : Հէլէ բուհանի վէ տինի հայաթ փէք
աճընաճազ սուրէթտէ ինմալ էտիլմէքտէ տիր :
Մէքթէպլէրիմիզտէ տինի թալիմ ալէլ էքսէր
սուրի պիր հալ ու հիլէթ քէսազ էթմիշ օլուպ ,
նէսլ ի աթինին տինէ վէ քիլիսէյէ հիւրմէթի
ատէթա պիր նէֆրէթ վէ ատաւէթէ թէհաւ-
վիլ էթմէքտէ տիր :

Էվրոփա միլլէթիքրի քէնտի մէքթէպլէրինի
իաւան վէ հմր ի մէարիֆի թէրֆի էթմէք ի-
չին պիր պիրլէրիյլէ րէգապէթսէ պուլունուր
էքէն, պիղ նի՛չին պէոյլէ աթիլ տուրալըմ:
Ամէրիգա վէ Էվրոփա մէքթէպլէրինսէ թան-
սիլ էթմիլ օլուպ, օրալարտա իգամէթ էտէրէք
անլէրին թարիգ ի մէարիֆսէ թէրազզըսընըն
էսրարընա վագըֆ օլմուլ օլան էրմնիլէր, վէ
պէոյլէլէրտէն վաթանա ալտէթ էտիպ պուրատա
թէտրիսաթ իլէ մէշղուլ պուլունանլար, պու-
լուսուստա ինթիյաճաթըմըզը, վէ օլ ինթի-
յաճաթը տէֆ էթմէնին վասըթալարընը միլ-
լէթիմիղին հուզուրընա թագաիմ էթմէք կէ-
րէք տիրէր:

Բահնիրեա պու խուսուստա պէյան ք էֆ-
քեար էթմէք իսթէյէնլէրէ ֆուրսաթ վէրմէյէ
հազըր տոր :

B. P. P.

ՇԱՐԳՏԱՆ ՊԻՐ ՍԷՏԱ

Պիր զէմանտան պէրու տիգգաթըմըզ դարպ-
տան կէլէն թօփ, թիւֆէնկ սէտաւարընա աթֆ
օլունմուշ իտի: Սօն կիւնլէրտէ եինէ օրայա
թէվէճճիւհ էտիպ սուլուն լաթիֆ միւժտէսինէ
պէքլէր իքէն՝ Շարգտան՝ մէմլէքէթին ուղազ
պիր քէօշէսինտէն ախէր պիր սէտա կէլտի:
Էրզինկեանտա պօմպա իաթլայր:

Հատու ը զաթքնսա էհէմթիյէթի օլմայան
պու հատիսէ՝ զանն էտէրսին ալլարտան պէրու
Պալզան տաղարընը տիթրէտէն վէ վատիլէրինի
ինլէթմէքտէ օլան հիւզ պինլէրճէ թօի սէսա-
լարընտան զիյասէ , բուհուսուզա թէէսիւր էյ-

էնտի: Էնալի վէ մաթպուռաթ օնուն իլէ մէշ-
ղուլ օլտու, հէր քէս գորգու, զազապ, հայ-
րէթ վէ հէֆրէթ իլէ օրայա տօղրու նազար
էլլէմէքաթ օլտու: Չանն էտէրսին պէօյիւք պիր
աթէշ ֆիշան փաթլայըշընտան էվվէլ վուզու
պուան պիր կիւրիւլթիւ իմիշ կիպի անա էհէմ-
միլէթ վէրիւտի: Պազըլտր անը Անարչիսթէրէ
ախէրէր էհնէպիլէրէ, սաիրէր գօմիթէրէ,
պաշպալարը իսէ Աճէմիսթանա, Բուսիայա համլ
էթտիլէր:

Պրզճէ էն մագուռ թէֆսիր վարդգէս էֆ. նին թէֆսիրի տիր, եանի հայաթընը թէհլի-քէտէ կէօրէն պիր էհայրինն մուհաֆազա ի ճան իչին մէյուսանէ միւրաճաաթ էթտիյի սօճ պիր վասըթա տըր: Մագսէտի հէր նէ օլուր խէ օլտուն էն ճէհէնէնէմվարի, էն դայր ի թա-պիի պիր ալէթ ի նարիյէ օլտուղու շէօյլէ տուր-տուն, չու դէմանտա էն թէհլիքէլի վէ նախօշ պիր փաթլայըշ իտի վէ մանասը ճիհէթիլլէ գայէթ մուհիմմ իտի: Ախէր սէօզ իլէ վաթա-նըմըզըն պէտէնինէ արի օլան տէրին վէ տէ-վամի պիր իլլէթին նէօվպէթինին իզհարըր իտի: Լաքին քի^օմ պիլմէզ քի պու մէմէքէթտէ իլ-լէթ վար տըր: Բումէլի պօմպալարընըն սէ-տասը տահա գուլաղըմըզտան քէսիլմէզտէն չարգտան կէլէն պու սէտա կէօսթէրմէ^օզ մի քի աջնի իլլէթ օրատա տախի ճարի տիր, վէ քի^օմ պիլմէզ քի պու ասի իլլէթլէրտէն տէյիլ, նէթիճէսի վէխիմ պիր խասթալըզ տըր: Պու թէճրիպէյէ վագըֆ օլմագ իչին իրաղա, թա-րիխէ պագմաղա հաճէթ վա^օր մը. էլան խաս-թա վէ հալը մէյտանտա տըր:

Պօմպա խթիմալիների թէպրիյէ էտէճէք պու-
մէմէքէթտէ պիր թէք քիմէն պուլունմազ , օ՝
էրմէնիւնն , Թիւրքիւն եա Պուլղարըն էլլինտէ
օլսա մէնֆուր վէ վահչի պիր ալէթ տիր , Անըն
խաթիմալիների հէվ թագպահէ էյլէրիզ , լաքին պիզ
շախսէն տէյիլ պունա , իլլա հէր հանկը պիր
գըյամ վէ նիւմայիչէ էվվէլտէն պէրու մու-
խալիֆ պուլունմուշ վէ միլլէթտաշարմըզտան
սէրին տիւշիւնէն հէր ֆէրա այնի ֆիքրտէ
պուլունմուշ օլտուղումուզ հալտէ՝ ալտըրմըզ
ճէվապ աճագ հիսսիյաթսըզ օլտուղումուզ վէ
ախէլլէրին չէքտիլինէ դայտսըզ եա խապէրսիզ
օլտուղումուզուն երեղիւմիւզէ վուրուլմաջը
խտի , վէ պու սէպէպտէն լալ օլուր իտիք : Իս-
թէտիլին դատար պու կիպի թէշէպպիւսլէրին
խաթա օլտուղունտան վէ պու ալէթլէրին վահ-
չիյանէ օլտուղունտան պահա էյլէ , տէրչալ

«Ինսանլարը օտուռն վէ թաշ իլէ էօլտիւրմէք տօղրու մը տըր, պաշարընը պալթա իլէ գըրմագ շէրի՞ մի տիր, կազ հաղը տէօքիւպ հագմագ ճաի՞զ մի տիր, գարըսընը գըզընը թէրզիլ էթմէք մէտէնի՞ մի տիր, պիզէ սիւան վէրիլմէյիպ էլիմիզտէքիլէր տէ պիզի մուհաֆազա էտէճէք հիւքիւմէթ մէմուրլարը թարաֆընտան ալընըյօր վէ օ վահշիլէր իւզէրիմիզէ սալտըրըյօր,» տէյու ճէվապ վէրիլէր իմի: Էյվա՞ն քի տէվր ի մէշրուլթիյէթտէն սօնրա անլէրի սուստուրուպ լալ էտէճէք պիր մէվգիտէ պուլունմատըզ, հէր կիւն ճինայէթլէր, հաղմալար, գըզ գաշըրմալար, թէհտիտլէր էքսիք օլմատը, միւճրիմլէր միւճազաթ կէօրմէտի, նիչէլէրի ալֆա նաիլ օլտու, մազլուճարա պիր չարէ ի միւտաֆաա վէրիլմէտի վէ քէնտի քէնտի մուհաֆազասըզ կէօրէն էհալի արթըզ ազլընա կէլէն եօլտա պիր միւտաֆաա չարէսի տիւշիւնմէքտէ օլտու:

Պիզ էրզինկիւսնտա պօմպա իլէ օյնայանլարը թէպրիյէ էթմէք նիյէթինտէ տէյիլիզ, լաքին Թանին զազէթասընըն հազտըզը կիպի էհալի քէնտի հալինտէն էմլն օլաճագ մուռնթազամ, պիթարաֆ վէ ատիլ պիր հիւքիւմէթ օլան հէրտէ պօմպա ֆապրիզալարընըն տա իֆլաա էտէճէյինի պիլիրիզ: Կէօթիւրիւնիւզ օլ պօմպալարը շէհրինտէ, էվինտէ, էմլն վէ ասուտէ հաշայան պիրինէ վէրինիզ, իսթէ տէ փարա վէրինիզ, անը տէնիզէ աթըպ ֆիրար էյլէր. ասըլ սէպէպի, ասըլ իլլէթի տէֆ էտինիզ, ալամէթ տէֆ օլուր: Պիր տէֆա Անատօլույա պազընըզ, ճիհալէթ պիւթիւն գուվլէթլէրի իլէ մէվճուտ, ժանտարմա թէշքիլաթը սայ քի հօգ, օլան հէրլէրտէ տէ ժանտարմա գուրշուն վէ սիւնկիւ իլէ էհալիյէ հիւճիւմ էյլէմէքտէ, էրմէնիլէր հէր ան գըրզըն գօրգուսու իյինտէ հաշայըպ, պիր ուֆագ փաթըրթը օլսա նէրէյէ գաշաճաղընը չաշըրյօր: Էրմէնի գաթլ օլունուր, էրմէնի գօրգար, Միւսլիման էօլտիւրիւլիւր, եինէ օ գօրգար, օրտու զալիպ օլուր տիթէր, օրտու մաղլուպ, եինէ օ խալֆ ու էնտիշէյէ տիւշէր: Էվլաալարըմըզ Նանհա գալալարընտա, էտիրնէ իսթիհքեամլարընտա սօն սանիյէյէ գատար միւտաֆաա էյլէր, օրատա փարա փարչա օլուր, Պալզանլարը գանլարը իլէ սուվարըր, եինէ պիզ վաթանտաշարըմըզտան գօրգարըզ: Պիթլիստէ պիր Միւսլիման գաթլ օլունուր, թէքմիլ Միւսլիման էհալի ալազլանըր, հիւքիւմէթ սիւրիւ սիւրիւ էրմէնիլէր

հապս էտէր: Միւսլիման էհալի սիւահանըր պիր շէյ տէյէն հօգ, էրմէնիլէրտէն սիւահ թօփլանըր. պուլուրունըզ չու հալտէ պուլունան էհալինին անվալը բուհիյէսինի անլայընըզ, չու հալաթը թէֆսիւր էտինիզ:

Իմտի նէ՞ իսթէյօրըզ: Պօմպաճըլարը ասընըզ բազիյիզ, լաքին ինսաֆ էտիպ տէրտիմիզի տէ անլէյինիզ, հաշամագ իսթէրիզ, պու վաթանտա պապալարըմըզըն, էճտատըմըզըն տօղտուզու պէօյիւտիւլիւ թօփլադտա գալմագ իսթէրիզ: Պու պիզիմ հալայը թէնէֆֆիւա էթմէք իսթէրիզ, 300 պիրինիզ գօյուն կիպի պօղազլանտըզ տիւնհա սէյր էյլէտի, պիր վահ՞, տէյէն օլմատը: Պէշ սէնէ տիր իւմիտ վէրտինիզ, սէօզ վէրտինիզ, մուսալաթ տէտինիզ, ատալէթ վէ ուխուվլէթտէն տէմ վուրտունուզ, պիւթիւն կէօրտիւլիւ միւզ, իսլահաթ լաիհասը հափըլմազա պաշասը, պաշանաճագ, հափըլըյօր, հափըլաճագ, էնճամ օ հիւքիւմէթ կիտէր տիկէրի կէլիւր, չու էպպէրլէր թէքրար օլուր, նէթիճէ եինէ սըֆըր տրր:

Էվվէթ հաշամագ իսթէրիզ, ինսանըզ: Պազընըզ պիզտէ տէ պիր հայվանի հալաթ վար, պիր ճինսիյէթ վար, պիր ատէթ վար, պիր լիսան վար, պիր տին վար, էլհասըլ հիսս էտիյօրըզ, արզու էտիյօրըզ, գօրգույօրըզ, պիր հաշամագ իչիւն հէր շէյլէրէ բազի օլույօրըզ: Եիւզ պինլէրիմիզ տէնիզլէրտէն էօթլէրտէ, Աֆրիգատա, Ամէրիգատա, ա՞ն վաթան, չտէյու սըզլալըպ տուրույօրըզ, սըզլայաճաղըզ, պաղըրաճաղըզ: Պրազընըզ չու մէմէքէթտէ պիզ տէ հաշայալըմ, պիզ ֆէնա պիր գալմ տէյիլիզ, իմար էտէճէյիզ, պազընըզ միլլէթտաշալարըմըզ պաշգա հէրլէրտէ նիլէ՞ր հափըյօրլար, նէ՞ էյի, նէ՞ մամուր, նէ՞ միւթէրազի տիրլէր: Պիզ տէ էօյլէյիզ, միւթիւիզ, ասքէրիզ, պիզէ պօլ պօլ մէմուրիյէթլէր վէրմէզսէնիզ բազիյիզ: Օսմանլըյըզ, էյէր Թիւրք օլմամըզ միւմքին իսէ, Թիւրք իզ սախի: Անճագ հաշամագ իսթէրիզ:

Թիւրք զազէթալարը քէնտի քէնտիլէրինի՞ մի, հօշսա պիզի՞ մի ալտաթմագ վէ թէսէլի էթմէք իչիւն, «Ֆէլաքէթ պիր տիր, միւշթէրէք տիր, Բիւրտ տէ մազլում տըր,» տէյօրլար: Խայր, հիւքիւմէթ հէր եէրտէ իսլահաթ միւհթաճ պիր հալտէ պուլունույօր, պու ճիհէթլէ հէմ հալ իզ, լաքին օնլար սիւահըլ, պիզ սիւահսըզ, օնլարա մէմուրլար իզմաղը

այն էլէր, ափվ էլէր, լաքին պիղիմ գոր-
գու վէ միւտափառ թէչպպիւտէրիմիզ պիւլէ
սու ի թէֆէհիւմէ օղրար, հազգը հայա-
թը թալէպէ ճիւրաթ էթսէք, մաթպուաթ
պիւլէ՝ «գաւթըրըր պաշըրըրգա սըրյաթնա-
յըն» տէյու պիզի թէհատիւ էլէր, պիզիմ ի-
չիւն գըրդըն սէօզլէրի գուրու շաշիալար տէ-
յիւ վազըալար սըր: Իսլամլար, Բիւրալէր
սէ իրիսթիյանլարաւն գորգար իմիշ: Պու
սախի սահիւ տէյիլ տիր: Պիզէ գըրդըն օլա-
մաշաճաղընա տաիր հիշ պիր թէչմիւնաթ հօգ
սըր, էլվէլաւն եսիանլարըն թէչաթիր օլուն-
տուղունու կէօրմէտիք, չիմտի իսէ, նէ օնլա-
րըն սիւահը ալընմըշ, նէ պիզէ սէ վէրիլլիօր:

Պու ճիւմէ պէտպախթըրզար իչինտէ մէս-
րուր օլաճագ պիր ճիւլէթ վար իսէ, օ տա էվ-
վէճէ թիւրք մաթպուաթը պու հալին մէվճու-
տիլէթինի ինքեար էլլէրլէր, հաթթա «էրմէ-
նիսթան հօգ, էրմէնի մէսէլէսի հօգ տէյուպ
սէվէ գուշու կիպի պաշլարընը գուումա կէօմէ-
րէք իչին իչինտէն չըգմագ իսթէրլէր իտի:
Շիմտի գապուէ էտէրլէր քի՝ օրալարտա էմի-
յէթ ասայիշ հօգ սըր: Էվվէթ էրմէնի մէսէ-
լէսի վար, անլէրին մալինին, ճանընըն, ըրգը-
նըն, էմիլիլէթի մէսէլէսի վար վէ թա պու հալ
տէֆ օլունճայա տէյին վար: Պունու տէֆ էթմէք
իչիւն չարէ էրմէնիլ տէֆ էթմէք տէյիլ տիր,
պու նագապիլ տիր: Էրմէնի վար վէ տուրուր,
չարէսի ասալէթ տիր, մուսավաթ սըր, էմ-
նիլէթ տիր: Պունու եսիմաղա հիւքիւմէթ
մուգթէտիր՝ ամմա իսթէքսիզ իսէ, ասիլ տէյիլ
տիր, վէ ասիլ օլմայան հիւքիւմէթ պա-
զի օլմագ: Գատիր տէյիլ իսէ, գաթէն հիւքիւ-
մէթ տէյիլ տիր, մէվճուտիլէթէ հազգը հօգ
սըր, օ մէմէքէթ խըրսըզլար, ճանիլէր, գա-
լիմէր, մազլոււլար, պալթալար, պօմպալար
եաթաղը օլուր, սահիպսիզ տիր, էնճամ էճնէ-
պիլէրէ թէֆէլէնէճէք տիր: Պու իքի գազի-
յէսին իչինտէն չըգմագ, Ալլահը վէ հազգը ին-
քեար էթմէք տիր:

Կէլինիզ, Իսլամ վաթանտաշլար, պիզիմ
պախթըրըր սիպինքի իլէ պաղըր սըր, կէլինիզ
չու մէմէքէթ տէ պէրապէր եաշայալըմ, սիզէ
տէ պիզէ տէ եէր վար, սու ի իտարէ ինթիրի-
գալարընտան ազատէ օլալըմ, էհալի պիր պի-
րիմիզի անլայըպ պիրլիքտէ թէրագգը էտէլիմ:
Ատէմ օլալըմ, ֆէլահ պուլալըմ, օ գէման հէմ
պախթիյար օլուրուզ, հէմ էճնէպի կէօղլինիւ
իւղէրիմիզտէն գալալըրըր, պէօլլէ թէֆէլէնէ-
մէյիզ:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇՅԱՆ

ԱՇՎԱԼ Ը ՀԱԶԸՐԷ

Էրմէնի մեհեթիսի.— Բուճա Պագու զագէթա
սընըն միւլլիֆի Փէթէրպուրկուս Բուս սիյա-
սիեոնընտան պիրի իլէ միւլագաթ էլլէմիշ վէ
միւմալլէյի շու եօլտա պէյանաթտա պուլուն-
մուշ սըր: «Բուսիանըն՝ Գաֆգասիտան պէօ-
յիւք պիր արագիլի իշղալ էլլէմէսի պիր բու-
յա սըր: Խուսուսա Բուսիա՝ Էվրօփանըն բէյի-
նէ մուսալիֆ պէօլլէ պիր ասըմ ալամազ:
Պունտան մատա պէօլլէ պիր թէչպպիւս Բու-
սիայը օ հուտուտտա պէօյիւք ասքէրի գուվ-
վէթ սագլամաղա մէճպուր էլլէր քի հալը
հազըրտա օրատա էօլլէ պիր գուվվէթ հօգ
սըր: Հաթթա ալթը վիլայէթտէ իղ-
թիշաշ գուհուր էտիպ գան սէօքիւլ-
սէ պիլէ Բուսիա՝ Էվրօփայա գարըր պէօ-
յիւք մէսուլլիլէթ տէրիւհտէ էտիպ օրալարը
գապթա չըգըշմայաճագ սըր: Պինաւն ալէյի
էրմէնիսթան իսթիպալիլէթի հազգընտա սիւ-
չիւնմէյէ հիշ պիր միւնասիպէթ հօգ սըր: Զի-
րա օ վիլայէթլէրտէ էքսէրիլէթ թէչքիլ էտէ-
ճէք գատար էրմէնիլէր հօգ սըր: Պու սէպէպ-
տէն էն վասի պիր իտարէ տախի վէրիլսէ պիլէ՝
ինթիխապ գէմանընտա երնէ տիկէր անասըրըն
էքսէրիլէթի իչինտէ քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ
էտէճէք պիր հալէ կէլէմէյէճէքլէր տիր: Եալընըզ
չարէ Էվրօփա գօնթրօլը ալթընտա իսլահաթըն
իճրասը սըր: Սօն վագթլարտա պու մէսէլէ
հազգընտա եազըլանլարը միւլթէլաա էտէնլէր
աշըգտան կէօրէպիլիլէր իտի քի, ճիւմէսի
տախի իսլահաթտան պաշգա պիր իսիւհայա
գափըրմագ եանլը իտիլինի կէօթէրիյօրլար
իտի: Շարք էհալիսինին մէնաֆիինի միւտա-
փապա միւնհասըր օլան փուր լի փօփիլ Տօրխան
զագէթասը տախի պունու թէչքիւս էլլէյօր:
Մատէմքի պու իսլահաթլար այնի տէրէ-
ճէտէ պաշգա վիլայէթլէրտէ սաքին օլան
էհալինին տախի թալէպինէ գանաաթ պախշ
էտիյօր, անլէրին իճրասը իչիւն թիւրք
հիւքիւմէթինին միւլքիլաթ չըգարմայա-
ճաղը պէտիհի տիր: Իլթէ էն չօգ թա-
լէպ էտիլէճէք շէյ պունտան իպարէթ տիր:
Պագի ճիւմէ սէօլլէնէն վէ եազըլանլար
սատէճէ սիլասի չարլաթանլըզլարտան
իպարէթ տիր: Վէ օլ վիլայէթլէրտէքի
գուվվէթլէրին միւլագէնէսինի հիսապա ալտը-
ղըմըղտա՝ եազըլանլար հիշ պիր մուսալէզէյէ
միւլթէհամիլ օլամագ: Պանա էօլլէ կէլիլ քի
էրմէնիլէրին թիւրքիանըն շու աղըր գէմանըն-

տա պիր թագրմ թալէպլէր իլէ օրթայա չըգ-
մալարը պատրէթսիղլիք իտի: «Պատրէթսիղ-
լիք իտի տէյօրում», չիւնքի թիւրքլէրին զաթէն
մէվնուտ օլան խուսուսթիւնի տահա քէսկին-
լէթմիչ օլուրլար: Այնի զէմանտա շիւտիքի միւ-
րաճէաթլարը ֆաղլա ատտ էտէրիմ, զիրա
մագսէտսիղ տիր: Թիւրքիանըն իսթիգպալի
էրմէնիլէրին թալէպլինէ, Բուսիանըն եւս պաշ-
գա տէվլէթլէրին մուսալէնէթիւնէ մէնուսթ տէ-
յիլ տիր: Շիւպհէմ եօգ տըր քի Անատո-
լուանուն իսթիգպալի Պալզան մուհարէպէսի-
նին նէթիճէլէրինէ տէ մէրպուլ տէյիլ տիր:
Պալզան տէվլէթլէրինին ֆիւթուհաթլարը օլ 6
վիւայէթլին պախթընա թէէսիր էթմէզ: Հիչ
տէյիլ իսէ հազըն զէմանլարտա թիւրքիա էրմէ-
նիլէրինին անվալինին իսլահընը պէքէմէք տօղ-
բու տէյիլ տիր: Թիւրքիանըն Ասիա գըսմընըն
թաղսիմի մէսէլէսի տահա չօղ ուզաղ տըր վէ
օրանըն թիւրքլէրին էլինտէ գալմաղը խու-
սուսընտա էվրօփա միւթթէֆիգ տիր: Էյէր
պու հալէ բաղմէն թարիխին բէվիչի թատիլ
վէ Անատոլուանուն պիւթիւն պախթը թէպտիլ
օլաճագ իսէ, պու էրմէնիլէրին ճէհալէրինէ ա-
լագատար օլմայարագ էրմէնիլէրին թալէպլին-
տէն զայրի մէրպուլ օլարագ իճրա օլունաճագ
տըր: Նէ Բուսիա, նէ հէր հանկը պիր տէվլէթ
էրմէնիլէրին մէնաֆիի իչիւն պիր ատըմ ալ-
մաղ, զիրա պու՝ քէնտիլէրին մէնաֆիինէ մու-
խալիֆ տիր, պու պէօյլէ օլաուգճա էրմէնիլէ-
րին պու պապտէ տիւլիւնմէսի ֆաղլա տէյիլ
մի տիր: Էվվէթ, էրմէնիլէր չու ես պու
գափուլու չալմագտան քէնտի գափուլարընը
չալալար վէ հալլէրինի իսլահ էյլէսէլէր տա-
հա էյի օլուր:»

Անատոլուա իսլահար. — Էրմէնիսթանըն
անվալի հազգընտա Օսմանիյէր Լօյս զագէ-
թաւընըն նէչը էթտիլի պիր մէգալէյի իճ-
մալէն թագտիմ էտէրիղ: Անմէտ Բիզա
պէյ ժառնալ զագէթաւընտա, 1908 տէն
իթիպարէն էրմէնի մէսէլէսիին հալլ օլուն-
տուղուստ պէյան էթմիչ իտի: Անմէտ Բիզա
պէյ ալտանմը իտի, զիրա կէրէք էրմէնիլէր
կէրէք Քիւրտլէր արասընտա տախիա տէրին
պիր թահրիք, պիր բահաթսըզլըզ վար տըր վէ
հաթթա թիւրք մաթպուլաթը պիլէ պուսու ին-
քեար էթմէյօր: Պապանգատէ Իսմաիլ Հազգը
պէյ վէ Անմէտ Աղայէֆ գապուլ էթտիլէր քի

վիւայաթը շարգիյէնին հալը թէհամիւլֆէրսա
օլուպ, հալընըզ Անատոլուանուն թէմամիյէթ ի
միւլֆիյէսի տէյիլ, պէլքի տէվլէթ ի Օսմանի-
յէնին մէվնուտիյէթի իչիւն պիլէ տախիա պիր
թէհիլքէ թէչքիլ էտիյօր: Էրպինճանտա պօմ-
պա հափանլարը շէտիտէն թագպիւն էթմէքլէ
պէրապէր սապըզ ժէօն թիւրք նազըրը՝ շարգի
վիւայէթլէրտէ սէրիէն ճիւտա իսլահաթ իտիալ
էթմէնին լիւզիւմիւնիւ թէէքիտ էյլէտի: Անմէտ
Աղայէֆ, Վարդգէս էֆ. նին պէյանաթը իւզէ-
րինէ սէրա ի միւթպալէթ էտէր իքէն, ժեօն
թիւրք զագէթաւընտա հէման ալի միւլահա-
զաթը տէրմիլան էտիյօր: Խուսուսա մահուտ
արապի մէսէլէսի տիր քի հալլ օլունմալը
տըր: Մէչրուլի կէնճ թիւրքիանըն թարիխին-
տէ թէհատուս էթմիչ օլան չու մէսէլէ, էր-
մէնիլէրի Քիւրտլէրէ, Քիւրտլէրի էրմէնիլէրէ,
գարըն տախիա թահրիք էթմէքտէ տիր: Փա-
գաթ արաղի մէսէլէսիին հալլը էրմէնիլէր իլէ
Քիւրտլէր արասընտաքի իսթիլաֆաթը թէմա-
մէն իզալէ էտէմէզ: Ասըլ ֆէսաւըն քէօքիւ
էզմիլնէ ի գատիմէտէն պէրու Քիւրտ աղալարը
թարաֆընտան թաթպիլ օլունակէլէն տէրէ-
պէյիք ուսուլու տըր: Քիւրտ, էրմէնի վէ
Սիւրիալը քէօյլիւնին իքի սահրիպի վար, պիրի
աղաւը, օլպիրի իսէ հիւքիւմէթ ի հազըրէ:
Ժէօն թիւրք հիւքիւմէթի պու մէսէլէ ի իճթի-
թիմաիյէ իլէ ճիւտէն օղրաշմաղա վագթ պու-
լամաւը, վէ ֆէնաւը չու քի օղրաշայըմ տէր
իքէն պէր չօղ հանլըն ատըմաւը ալտը: Վէ
իլթէ հիւքիւմէթին պու հանլըն իսթիլէրի
նէթիճէսինտէ մէսէլէ սիյասի պիր բէնկ ալտը:
Թիւրքիանըն պիւթիւն տօսթլարը Սըր էտ-
ուրըս կրէյ իլէ պէրապէր արզու էտէրլէր քի
հաքիմիյէթ ի Օսմանիյէ Անատոլուտա քէսպ ի
գուվլէթ էթսին: Մէմէքէթ իգթիսաւտէն թէ-
րագըր էտիպ մունթագամ պիր իտարէ թէէս-
սիւս էթսին: Բուսիլի մէսէլէսի պուլունտուղու
միւտտէթճէ հիւքիւմէթէ գալ գալ տէֆա թալ-
սիյէ օլունտու իտի քի էհալինին ատէմ ի մէմ-
նունիյէթիին ընֆ էթմէք վէ էճնէպի թահրի-
քեաթընը սէմէրէսիղ պրագմագ իչիւն մէգքիւր
վիւայէթլէրտէ իսլահաթ իճրա էյլէսին: Թամմ
ալի հալ իլթէ Անատոլուտա թէքէրիւր էտիյօր:
Էն էվլէլ էհալինին ինթիյաճաթընը վասի սու-
րէթտէ իզնա էտէրէք, անլէրին վաթմանա
տօղրու մուհապպէթ վէ մէրպուլիյէթլէրինի
թէէմին էթմէլի տիր: Վէսաթի ի զէճրիյէյէ
միւրաճաթ էտէրէք Անատոլուտա անարշիսէն
գուրթարամայըզ, զիրա անարշի էօյլէ պիր ֆէ-

սատը իճթիմաի տիր քի տողրուտան անըն քէօքլէրի իւզէրինէ հիւճիւմ էթմէլի տիր : Բումէլիտէ իսլահաթ իճրա էթմէք իսթէնիլ-տիլի զէման իշ իշտէն կէշմիշ իտի , ֆազաթ Անատոլուտա տահա պէլքի վազթ վար տըր : Մէսէլէ փէք չէրփէշիք օլուպ Գօլայ Գօլայ հալլ օլունամազ , լաքին գուվվէթլի վէ տուրէնտիշ պիր հիւքիւմէթ , մէզքիւր մէնֆաաթլարը գուրթարապիւմէք իշիւն տէրհալ իշէ պաշլա-մաղա գարաթ վէրիրսէ , անը հալլ էթմէք իշիւն պիր հօլ պուլապլիլիր :

Միլքքեփիզիքիին իյփ փազարլըր . — Պալգան տէվլէթլէրի պու սօն մուհարէպէյէ պաշլա-մաղտան էվվէ 1912 Մարտտա մուհարէպէյին հէթիճէսինէ տաիր պիր իթիլաֆա կէլմիշլէր իտի : Շիմտի միւթթէհիսլէր աբասընտա ա-րազի թագսիմինէ տաիր գուհուր էտէն կիւճ-լիւյին սէպէպի չու տըր քի՝ հարպըն ըշվիշի վէ հէթիճէսի միւթթէհիսլէրին մէմուլընտան խայլիճէ ֆարզըր օլմուշ տըր : Տէյլի Թէրիքլափըն մուխապիրի խապէր վէրլյօր քի՝ իլք իթիլաֆ չու սուրէթլէ վուգու պուլմուշ տըր : 1. Գու-մանօվանըն դարպընա տիւշէն գըթա Սըրպիա-յա վէրիլէճէք . 2. Բօտօլիւն վէ Սթրոււմա հէհրինին շարգընա տիւշէն արազի Պուլղա-րիսթանա վէրիլէճէք . 3. Պու իքի գըթա ա-րասընտա պուլուռնա արազի քիւմիլէն թայլի հտիլմէմիշ օլուպ , պիր գըսմը հազգընտա պիր տէրէճէ իթիլաֆ հասըր օլմուշ իսէ տէ պազի-սինին թէվզիլիտէ Բուսիա հաքէմ թանրլաճադ տըր : Գումանօվա , իւսկիւպ վէ Ստրուկա Սըրպիայա վէրիլէճէք իտի : 4. Մէյտան ը հար-պա Սըրպիա 150,000 վէ Պուլղարիսթան 200,000 ասքէր չըգարաճադ վէ պուռնուն 100,000 Վարտար թարաֆընտա պուլուռնաճադ իտի : 5. Շօօտրա սանճադը վէ Տրաճ Սըր-պիայա վէրիլէճէք վէ Ավսթրիա թարաֆըն-տան թէարրուզ վուգուլընտա Պուլղարիսթան Սըրպիայա 200,000 ասքէր կէօնտէրէճէք : Իլք փազարլըր պէօյլէ իքէն , իշլէր հազիգաթ ը հալտէ չու հօթա ճէրէյան էթմիշ տիր : Սըր-պիա 310,000 ասքէր չըգարտըր , Պուլղարիսթան Վարտար ճիհէթինէ հիշ պիր ասքէր կէօնտէր-մէտի , հալ չու քի Սըրպիա Թրակիա մուհարէ-պէլէրինէ 50,000 ասքէր հօլլատը , աիկէր թա-րաֆտան սէֆիրլէր գօնֆէրանսը Արնապուտըրըն

չիմալ գըսմընը Սըրպիանըն էլինտէն ալտը վէ Պուլղարիա շարգտա մէշղուլ պուլուռնադընտան Սըրպիանըն իմտատընա 200,000 ասքէր կէօն-տէրէմէտի : Պուլղարիա էտիրնէյի զապթ էթ-մէյէ չալըշմայըր Սըրպիայա հարտըմ էթսէ իտի , պիլա չիւպիէ Սըրպիա Արնապուտուգտան աահա զիյատէ պիր հիսսէ ալաճադ իտի : Իլք փազարլըր կէօրէ արազի թագսիմի հէր տէվ-լէթին չըգարաճադը օրտու նիսպէթինտէ օլա-ճաղընտան Սըրպիա 150,000 եէրինէ 310,000 չըգարմըշ տըր : Իշթէ արազի թագսիմինտէ թէսատիւֆ էտիլէն միւշքիլաթըն մէնպար պու-տըր :

Փաշիսըն սիյասի նուֆուզու . — Փափա հազ-րէթլէրինին աղըր խասթալըրը անտէքի գուվ-վէթին էհէմմիշլէթին տիւնեայա տէրխաթըր էթտիրլյօր : Անտէքի գուվվէթ ախէր հիշ պիր սիյասի գուվվէթէ պէնզէմէզ , էյէր Սուլթան , տիւնեատա ճիւմէ Միւսլիմանլարըն իւզէրինէ հազիգի վէ սըգը գուվվէթէ մալիք օլսա , է-յէր տիւնեանըն նըսֆը Մօրմօն օլսա , եինէ Սը . Պեսարոսըն քիւրսիւսիւ իշղալ էտէն պու դա-թըն նուֆուզու հանընտա անլէր ուֆադ գալըր : 13 իւնիւ Լէօն Փափա՝ « Պիզիմ մալիք օլտու-ղումուզ գուվվէթ հէր մահալտէ վէ հէր զէման իշիւն տիր , » տէմիշ տիր : Լօնտրա , Պէրլին վէ Փարիզ խարիճիյէ հազարէթլէրինտէ պինլէրճէ սիյասի թէլլէր վար տըր , լաքին Վաթիգանա մէրպութ օլան ծն պինլէրճէ ինթրիգա վէ սի-յասիյաթ թէլլէրի հանընտա անլէր փէք սատէ գալըրլար : Իման վէ ախլազի ճիհէթիլլէ հա-նըլմազ օլան Փափա , տիւնեա իւզէրինտէ տահա մութլազ տէյիլ իսէ տէ տահա վասի պիր թէէ-սիր իճրա էյլէմէքտէ տիր : Նէրէտէ Գաթօլիք վար իսէ , օրատա Փափա բուհանի վէ ճիւմա-նի նուֆուզու իլէ հազըր տըր վէ սիյասիյաթա թէէսիր էտէր : Պէօյլէճէ տիլիլօմաթլըր հու-տուտըրը տըր վէ հէր չէքլ հիւքիւմէթէ թէէսիր էյլէր վէ չու ճիհէթի ունուտուլմամալը տըր քի անըն թէէսիրի տախիլտէն տիր : Մէսէլա Ին-կիլիզ հիւքիւմէթի , Ալմանիա հա Բուսիա հիւ-քիւմէթինէ թէէսիր էյլէր , լաքին խարիճի վէ-սաթ իլէ , խարիճինէ թէէսիր էյլէր : Փափա իսէ Գաթօլիք թէպաասը պուլուռնա հիւքիւ-մէթլէրէ , տէրուհիտէն իճրա ի նուֆուզ էյլէր վէ անլէրին տախիլի մէսլէքլէրինէ ճիհէթ վէ

րիր: Ներքետէ Գաթօլիքիք մէնաֆիինէ ախտ
պիր մէսէլէ գուհուր էթմիշ իսէ օրատա փա-
փանըն սէսի իշխարմիշ տիր, վէ հէր միլլէթ
անա իթաթա մէճպուր օլմուշ տըր: փափա-
նըն պու հուֆուզուհուն վիսաթը վէ տէրէ-
ճէսի անըն շախսընա մէրպուր տըր: Բուսի-
տա միւսիհ պիր Չարտան սոնրա ճէպպար պիր
Չար կէլտիլի կիպի, պէօյլէճէ ինթիխապար էօյլէ
էնթրիգալար վէ հօլլար իլէ իճրա օլունուր քի
հէր փափա քէնսի սէլէֆինին աքսի թապիւ-
թընա մալիք օլուր: Պսնուն սէպէպի շու տըր
քի պիր ատէմ ճիւմլէ գապիլիյէթլէրէ պիր-
լիքտէ մալիք օլամազ վէ պիրինին հօգսանըն
օլ պիրի իթմամ էյլէմէք իլէ պու պէօյիւք իշ
պաշա չըգար: Հաթթա էյէր վաղիֆէսինին
րուհանի վէ գէմանի գըսմընա մուգթէտիր պի-
րի օլսա պիլէ իշին չօզլուզունտան աճիգ օլուր:
Վաթիգանտա աշնի գէմանտա պէօյիւք պիր էհլ
ի սիյասիյաթ, էհլ ի իլմ ի իլահիյաթ վէ պէօ-
յիւք պիր միւսիր օլաճազ ինսան տահա տօղ-
մամըշ տըր: էյէր պիր փափա պէյն էտ տիւվէլ
սիյասիյաթա չօգ էհէմմիյէթ վէրիր իսէ ինթի-
մալ քիլիսէ ումուրունու իհմալ էյլէր: Պէօյլէճէ
պիր ճիհէթ հաթիլըրքէն տիկէրի ունուտուլուր:
Տիւնեա անը զայէթ մուգթէտիր տէյու ալգըշ-
լար իքէն, գարաթիսալար օնու հիշ պիր իշ
կէօրմէյօր տէյու իթհամ էտէրլէր: Իմսի ին-
թիխապ գէմանը կէլտիլինտէ էօյլէ պիրինի ին-
թիխապ էտէրլէր քի էվվէլքինին պօշ պրագ-
տըղը մէսաֆէյի օտօլուրսուն: 13 ինճիւ Լիւն
վէ 10րնճը Պիոս պունա կիւզէլ միսալար տըր-
լար: Էվվէլքիսի ինթիյաթլը մէսլէքի վէ միւմ-
քին օլտուղու գատար գէման վէ վազըալարա
ույմասը ճիհէթիլլէ մէշուր իտի: Պու սէպէպ-
տէն սիյասիյունուն էմիյէթինի գազանտը,
հաղիք վէ միւլթէֆիթ պիր սէպաթ իլէ Պիգ-
մարգա պիլէ զալիպ կէլտի, Ֆրանսա ճիւմու-
րիլէրինի վէ Իսիանիա Ալֆօնսիսթլէրինի թուր-
տու, ահվալ ք իճթիմիյէնին միւսլիհի հալինտէ
պուլունուպ, ամէլի հարաքէթինի Խարէյէ չա-
լըշտը վէ հէր քէսին թէվէճիւհիւնիւ զազան-
տը: Պէօյիւք պիր էհլ ի սիյասէթին գէքիա վէ
պատիլէթինէ մալիք իտի: Բիլիսէ սիյասի, իճ-
թիմաի վէ իգթիսատի ճիհէթտէ գազանըպ
քէսպ ի հուֆուզ էյլէտի, լաքին տալիլի իտա-
րէսի վէ ահվալը ճիհէթինտէն զայիպ էյլէտի:
մալիյէսի զաիֆլէնիպ ինթիլամ վէ ինզիպաթը
պօզուլտու վէ վէֆաթընտա անլաշըլար քի
պու տէֆա պիր սիյասի տէյիլ ճիլի փափա լա-

զըմ տըր, րուհարըն հագիգի չօպանընա ին-
թիյաճ վար տըր: Պու վէ սալի սէպէպէրտէն
Պիոս 10րնճը ինթիխապ օլունտու: Միւսարիլէյ-
էյի պիր ատէմ տիր: Ճիտաի միւքէմմէլ պիր
րուհան, սէրպէսթ պիր միւսիր տիր, ամանա
էվրօփա վէ օնուն սիյասիյաթընտա առլա էհէմ-
միյէթ վէրմէզ: Պու միւքէմմէլ խառսիյէթլէրի
արապընտա սոնրատան անլաշըլար քի անըն
տար տիւլիւնէսի վէ ինստը վէ թէճրիպէսիլ-
լիյի պէօյիւք վուգուաթ մէյտանա կէթիլէճէք
տիր: էյէր պաշա պիր գէմանտա օլսա էմսալ-
սըղ պիր փափա օլուր վէ քիլիսէնին թանգիմի
ճիհէթինտէ խըղմէթի թարիլէրտէ գիք օլու-
նուր իտի: Լաքին սու ի իգպալընտան մէրքէգի
Ֆրանսա օլարազ հէր թարաֆա սիրաթէթ էթմիշ
օլան րուհպանըղա մուսալէֆէթ վէ հիւրրիյէթ
ի էֆքեարա տօղրու պէօյիւք վէ սէրին պիր
հարաքէթ գէմանընտա պուլունտու: Բուհպան-
լարտան էն մէշուրլարը վէ գաթօլիք էտիպ-
լէրինտէն չօգ մուհիմմէլի պիլէ գէմանէփէր-
վէրիք ճիհէթինտէ պուլունտուլար: Անլէրի
հասըլ մուգապէլէ էյլէտիլ մէյտանտա տըր:
Մէյեհաթ էթմէմիշ վէ թէքմիլ տիգաթը
րուհպան իտարէսինէ վէ քիլիսէյէ հասը օլընմըշ
օլան պու զաթըն կիւճիւքլէրի կէօզ էօնիւնտէ
տիր: Պու մէվգի տիւնեատա էն միւքքիլ վէ
միւրէքքէպ պիր մէվգի տիր վէ էն չօգ հան-
լըշ ատըմլարա մարուղ տըր: Էլիլիսէքի սի-
յասի հուֆուզու գուլլանմազ պու կիւն թարի-
լին իճապաթընտան, փրօթէսթանթ տիւնեա-
սընտա օլտուղունտան գիյատէ Գաթօլիք տիւն-
եասընտա թէհլիքէլի պիր նէթիճէ վէրիր: Բու-
հանի հուֆուզու գուլլանտա, ասըն էֆքեար
ալէմինէ չարիլըմազ թէհլիքէսինի կէթիլիր:
Խարէի ի մասլահաթ հօլունա կիթսէ ֆարզլը
սընըֆ Գաթօլիք ճէմիյէթ ի րուհանիյէլէրինին
հասէս վէ էնթրիգալարընա հօլ աչար: Էլհասըլ
միւքքիլ վաղիյէթ, իմքեանսըղ մէվգի տիր:

Պ Ե Յ Ա Ն Ը Թ Ե Շ Ե Ք Ք Ի Ի Ր

Ամէրիգա վէ Թիւրքիտա ֆարզլը գէ-
վաթ թարաֆընտան 32 Բահնիւնա իանէ
պէճէլլէրի իրսալ էալիմիշ օլուպ պու գէ-
վաթըն էսամիսինի վազթը վազթընտա Բահ-
նիւնտա պէյան էթմիշ իտիք: Պու իանէ-
լէր, 6 ֆարզլը քիլիսէ վէ մէքթէպլէրէ,
3 ճէմիյէթլէրէ, 9 րուհանի մէմուրլարա, 4
ֆէրալէրէ, պիր հապսիանէյէ, 8 ասքէրիմէր-
քէզլէրէ իրսալ օլունմազա տըր վէ պուն-
լարը օգույանլար խուսուսի մէքթուպար իլէ

Թագաւորի վէ թէչէքքիւրլէրինի պէյան էտիյոր-
լար: Պու հօլմա խըզմէթ էթմէք ֆուրսաթը
վէրէն տօթթարա Բահնիւն տախի պէյանը
թէչէքքիւր էթմէքլէ պէրապէր պու սաիրէտէ
իֆաի խըզմէթ էտէճէք տահա մէյտան պու-
լունտուղունու իսթար էյլէր:

ՐԱՀՆԻՒՄԱ

ՄԱՌԻՍԱՊԵՐԱԹ

ԼԱՅԷՄՈՒԹԼՈՒԳ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՍ. Յ. ՔԵՇԵՆԱՆ, ԻՍԹԱՆԳՈԼ

Պարզը տինլէրին մուգայէսէ վէ միւթա-
լէսաը ճինսի պէչէրին հէր թագրմընտա միւս-
թագպէլ էօմրէ տաիր պիր հա պաչգա ճինս-
տէն պիր իթիգաւտ մէվճուտ խախինի թահ-
գիգ էյլէմիշ տիր: Լայէմութլուգ թասաւվու-
րունուն, աին վէ Ալլահ թասաւվուրու իլէ մէմ-
զուճ օլուպ անլէր պատար էսքի վէ անլէր դա-
գար թապիրի վէ խուլղի պիր մէյլ օլտուղու
պիլ ումնէմ թէսլիմ էտիլմիշ օլան պիր էմրի
վազը տրր:

Աֆրիգա վէ Օպիանիանըն էն վահչի գապի-
լէլէրինտէն պէա իլէ՝ մէտէնիյէթ ի հազըրէնին
էն ալի թագապալարընա վաւըլ օլմուշ օլան
ճիւղէ միլէլի, նազարը միւթալէայա ալ, վէ
անլէրին փէքալ ֆէրաի իոթիսնալար իլէ մէ-
պարտան էօթէտէ հայաթ վար խախինի իւմիտ
վէ իթիգաւտ էյլէմիշ օլտուղլարընը կէօրէճէք-
սին:

Աճէպա պու մէյլ վէ իւմիտին էսասը նէ՝
տիր: Աճէպա էպէտէն հաչայաճաղըմըլը մէ-
մուլ էյլէմէլէ միգտարը քիաֆի էսպապ վէ
տէլաիլիմիլ վաւը մը տրր:

Պու պապտէ իլնամը խուսուսինին շէհա-
տէթիթի թէթըլէ թապիաթա միւրաճէաթ էյլէ-
յէլիմ:

Հայաթը ինսանինին մէզարտան էօթէտէ
տէվամ էթմէսինէ գարչը ալէմի թագիիտէ
հիչ պիր մագուլ իթիրազ օլմատրգտան մատա՝
պիրաքս թագիաթ պիղլիմ իչիւն պիր հայաթը
ուսրէվիյէնին մէվճուտիյէթինէ փէք չօգ տէ-
լիւլէր իրաէ էյլէմէքտէ տիր, շէօյէ քի:

1. Բուհը ինսանիտէ էպէտէն հաչամագլըգ
հիսսինին մէվճուտ օլմատը անըն լայէմութ օլ-
մատընա իչթիմալիյէթ պախշ էտէլի: Եօլիւմիւրգ-
իւր թասաւվուրու ֆիքրի իգնա էյլէմէք ի-
չիւն ինտա էտիլմիշ վէ նէսլտէն նէսլէ կէչէ-
րէք թէամիւրմ էյլէմիշ օլան պիր թալիմ տէ-
մի տիր: Օ՝ ատէմլէրին պիր թագըմ մանթըգի

գալիյէլէր վասըթապըլէ վասըլ օլմուշ իախի
պիր նէթիճէ տախի տէլիլ տիր: Լայէմութլուգ
մէյլի հէր ֆէրտտէ խուլղի տիր: Վիգրօր Հիւլօ
«Միւսթագալէլ էօմրիւն մէվճուտիյէթինէ քէն-
տի գաթըմտա հիսս էտիյօրում» պուլուրմուշ
տրր:

Իմտի տէրունիմիգէ տէվտմի մէվճուտիյէթ
հիսսինի դօմուշ իքէն պիգի էպէտէն մահվ էյ-
լէմէք ճէնապը հազպըն իլմինէ վէ ալէմին
սաիր տաիրէլէրինտէ միւշահատէ օլունան միւ-
թագապաթ գաիտէսինէ մուխալիֆ տէլիլ մի
տիր: Ինսան գուվվէ ի սամիէ վէ պասիրլէյէ
մալիք տիր, անլէրին իգնաը իչիւն խարիճտէ
տէտա վէ զիյա վար տրր: Ինսանտա սուսուգ-
լուգ հիսսի վար տրր: Խարիճտէ տէ անը իգնա
էտէճէք սու վար տրր: Բէղալիք բուհը ին-
սանիթէ էպէտէն հաչամագ իչթիյաղը վար,
իմտի պու իչթիյաղը իգնա էտէն պիր հայաթը
էպէտիյէ օլմալը տրր:

2. Ինսան բուհունուն գապիլիյէթլէրինին
իլանիհայէ թէրագգիյէ սալիհ վէ միւսթախտ
օլմատը, անըն իլա նիհայէ հաչամագ իչիւն խալգ
օլունամուշ իտիյինէ տէլիլ տիր: Ինսան հայ-
վանլար միսթլու սալթ գարնընը տօյուրմագ
վէ իչթիհալարընը իգնա էթմէքլէ իքթիֆա
էթմէք, անըն գալալինտէ ալա վէ ճէլիլ հա-
րէթլէր վար տրր, պիլմէք իսթէր վէ թահ-
սիլ ի մալիւմթ էթտիքճէ օ պապտէ արղու-
սու արթմագտա՝ գուվվէ ի միւսթիքէսի տախի
քէսպի թէվէսսիւ էյլէմէքտէ օլուր, անըն տէ-
րունինտէ թագիաթըն էսրարընը վէ խալիղին
փրանլարընը տէրք էտէպիլէն գապիլիյէթլէր
վար տրր: Ատէմ պու ֆանի ալէմին իգնա է-
տէմէտիյի իտահիլէրէ վէ պու գըսսա էօմրտէ
գուվվէտէն ֆիլիլ իխրաճ օլունամալան իմքիտ-
նիյէթլէրէ մալիք տիր:

Իմտի պիր թարաֆտան ճանըն իլա նիհայէ
թէրագգըյա միւսթախտ օլմատը, օ պիր թա-
րաֆտան մալիւմթ ալէմինին տախի տիհատա
օլմատը՝ ինսանըն իլա նիհայէ հաչամագընը ի-
ճապ էթմէք մի, հօգ իսէ ինսան քէնտին-
տէն տահա ուղուն պիր միւստէթ հաչայըպ
պիլա քէտէր վէ միւթալէա իմրարը էօմր էյ-
լէչէն հայվանլարտան զիյատէ պէտպաթիթ մը
տրր, գապիլ մի, մէրհամէթ վէ ասալէթ ի
իլահիլիյէ միւթագըգ մը տրր քի, օտանտա
տէրաիյին պիր խալը, հա տա պաղչէնտէ տի-
քիլմիշ օլան պիր աղաճ՝ մալիւրգաթ ալէմինին
սէրէֆրաղը, թէգիինաթը վէ թահը օլան ին-

սանտան — իւրահի պաղչէտէ տիքիւմիչ օլան շու աղաճաւան—, էպէտի իմքեանիյէթ վէ իսթի- տատլար իլէ թէճհիզ էտիլմիչ օլան աշխատէն զիյատէ եաչաւան: Խայր, մէգարտան էօթէտէ զիյատէ քեամիլ պիր հայաթա վէ պու 70-80 սէնէլէրտէն սօնրա զիյատէ վասի ֆուրսաթ- լարա մալիք օլմալըրդ: Պուրատա պէտ էյլէ- միչ իտիլիմիզ չէյլէրի իթմամ էտէպիլմէք իչիւն միւսաատէմիզ օլմալը տըր:

Ինսանը պիր փէրտէ արգասնտա սոււ- սուրուպ՝ օ փէրտէնին արգասնտա պուլու- նան ճէլալ ու հիքմէթին անճադ ճիւզի պիր զըսմընը կէօսթէրտիքտէն սօնրա անը մահվ էյլէմէք Ալլահն ատալէթ վէ մէրհամէթինէ հազըշմայան պիր քէյֆիյէթ տիր:

3. Ատալէթ սուլղուսու ուխրէվի պիր էօմ- բիւն մէվճուտիյէթինի թալէպ էտէր:

Բաճօն վէ վիճտան՝ ատէմլէրին միւսթա- հազդ օլտուգլարընա կէօրէ միւքեաֆաթ եա միւճաճաթ կէօրմէլէրինի թալէպ էտէր: Լաքին պու մաթլուպ չօզ տէֆա գուլվէտէն ֆիլիէ չըգմայօր: Պաղըլար հիլլէ վէ եալանլարը սէ- պէպիլլէ զէնկին վէ մուվաֆֆադ օլմագտա, պաղըլար իսէ էնլի թաղվա օլտուգլարը իչիւն զարուրէթ չէքմէքտէ տիրէր:

Սօգրաթ ֆարզ տէյէ հիսս էյլէտիլինի իճ- րատան տուր օլմատըղը վէ «Ալլահտան զիյա- տէ ատէմլէրէ իթաաթ էթմէք ճաիզ տէյիլ տիր» տէտիլի իչիւն զէհր գատէհինի նուլ էթ- մէյէ իճպար էտիլիւր վէ օ պիչարէյի թէսահ- հիւպ էտէն պուլուճմադ: Ջէնկին՝ ֆաղիբի վէ չէրիբ՝ սալիհի բէնճիտէ էտէր վէ անլէր ալէյ- հինտէ իգամէ ի տավա էտէն պուլուճմադ: Ա- ճէպա հազդ վէ սալահըն թէթվիճ, նահազդ վէ չէրիբն իսէ թէքտիր էտիլմէսի նազա- րիյաթ հալիտէ մի գալաճադ: Աճէպա պու վաղըլար չաքիմ Մութլագըն հուզուրոճնա արդ էտիլմէյէճէքլէր մի: Անլէր պիր թէաթրօ օյունոճնոճն իլք ֆասլը եախօտ եարը գալմըչ պիր հիքեայէ կիպի կէօրիւնիւր: Աճէպա պուն- լարըն տէվամը եօգ մը տըր: Էվվէթ ատիլ պիր Ալլահ վար իսէ, մութլագա պունլարըն տէվամը օլմալը տըր: հէր հազդ հէրինի պու- լուպ ճիւմլէ աչըգ հիսապլար գափատըլմալը տըր:

4 Թէքեամիւլ զըյասը ճանըն էօլիւմսիւզլի- յինէ տէլիլ տիր: Պու զըյաս իլք եէրտէ էօլիւմ վագըրասընա տաիր չիմտիյէ գատար ճարի օ- լալէլմիչ օլան թասալվուրու ճէրհ վէ անըն

մանա վէ խըտմէթ ի հազիգիյէսինի իղահ էյ- լէմէսիլլէ էօլիւմսիւզլիք թասալվուրոճնա թագվիյէթ վէրմէքտէ օլմուչ տըր: Անըն թա- լիմինէ նազարէն հայաթըն իլք գատէմէսինտէ տուրան հայվանճըղար էօլիւմտէն արի իքէն հայաթըն տահա քեամիլ չէքլէր ալապիլմէսի, տահա զիյատէ մունիթաղամ մախլուգլար մէյ- տանա կէլէպիլմէսի իչիւն թապիաթ էօլիւմի իմտատա տալէթ էյլէմիչ տիր: էօլիւմին զա- հիրի տէհէթինէ պագմա, օ հայաթը գաթ էյ- լէմէք տէյիլ, անճադ անը թէրֆի վըլմագ մագ- սէտիլլէ տիւնիւայա կիրմիչ տիր: Օ՝ հայաթըն տիւլմէնի տէյիլ անճադ հայաթըն խըտմէթճիսի տիր: մէվթ մահվ օլմագ տէյիլ անճադ տահա քեամիլ պիր հայաթա ինթիգալ էթմէք տիր: Իփէք պէօճէյի տահա քեամիլ պիր հալ քէսպ էթմէք իչիւն էօլիւր:

Պունտան մատա զըյասը մէքքիւրիւն թա- լիմինէ կէօրէ հայաթ ալէմի էն սատէ պիր հալտէն պէտ իլէ սանա էյիլիւր միչսանա կիչիսն իչիւն ենվիւնէ օլան եփրուս վի եճնաւըն մահվ օրիւսը (survival of the fittest) ուսուլու իւզրէ ամիլ օլարագ թէրագլի էյլէմէքտէ օլմուչ վէ էնճամ պու միլիօնլարճա ասըլարըն թէրագ- գիսինին սէր նիչանկիւհը վէ իսիլտթըն թէ- թիմմէ ի ճէլիլէսի օլան ինսան մէյտանա կէլ- միչ տիր: Իմտի պիւթիւն հայաթ ալէմինտէ Ալլահն թասմիւմ էյլէտիլի եէք զայէ վէ թա- պիաթըն՝ ուղրոճնա հէր մէսարիֆի էտիլ անա պու տէրէճէ լիյագաթ ի զաթիլլէ պախչ էյլէմիչ իտիլի պիր մախլուգ մահվ օլապիլլիւր մի: Սու- տա եիւզէն պալըգ հալատա ուչան պիր զուչ օլապիլլիւր վէ եէրտէ սիւրիւնէն պիր թըրթըլ պիր քէփէնէյէ թէհալվիւլ էտիլօր իքէն էգէլի Ալլահն սուրէթինի թաչըյան, Անը սէվէն վէ անտէն պու տէրէճէ սէվիլլէն պիր մախլուգ էպէտէն հէլաք օլսոճնմու: Խայր, պու՝ Դաճօն վէ մանթըգա մուղայիր տիր: Էպէտիլլէթին մահսուլու օլան ինսան էպէտէն հաչամալը տըր: Ճիւմանի ալէմտէ միւլաճատէ օլունան զանունը թէրագլի բուհանի ալէմտէ զըյամէթ իւլ էմվաթ թալիմի տիր:

Այիւնէ հիչ պիր շէյ մահվ օրիւսը գաիտէ ի քիւլլիյէսի ճանըն լայէմութլուգոճնա քէֆիլ տիր: Թապիաթ ճիւմլէ օլանընը մուհաֆա- ղայա հարիս օլուպ անտէ վուզու պուլան էն- վաի թէպէտտիւլաթ արասընտա պիր զէրրէ պիլլէ մահվ օլմագտա տէյիլ տիր: Աչէքտէ փէք չօգ թէպէտտիւլաթ վար իսէ տէ մատուրիյէթ հիչ

հօգ տրբ : Հէր պիր զերբէ արթըդ հօգլուգա
րիւճու էթմէմէք իւզրէ խաղգ օլունմուչ օլուպ
մէվճուտ օլան պիր չէյին նամէվճուտ օլմասը
պիր իմքեանսըզըդ արբ : ինսան պու զաի-
տէյէ իսթիսնա տէյիլ արբ : Ճէսէսիմիզի
թէնքիլ էյլէյէն իւնսիւրլէր պիզ էօլտիւքտէն
սօնրա հինէ նաչիմըգտէ մէվճուտ արբլար :
էօլիւ պիր ճէսէտին սըզլէթ , չէքլ հա թէյ-
քիպճէ տիրի օլան պիր ճէսէտուն իիչ պիր
ֆարգը օլմայըպ անըն իճրաաթա գայրի միւգ-
թէտիր օլմասընըն սէպէպի իրատէթ էտէն
գուվվէթին օրաստան միւֆարապաթ էթմիչ օլ-
մասը տրբ : Աճէպա օ գուվվէթ մաօնլ մը օլ-
տու : իսայր , թապիւթ պիզիմ էտնա գըսմը-
մըզը պու գատար էմիիյէթլէ հըֆզ էյլէմիչ
իքէն ճանրմըզըն մանվ օլմուչ իտիյինի գապուլ
էյլէմէք զայրի մագուլ տրբ : աթիլ պիր զէրբէ
մանվ օլմամզ իսէ իթթիլա ը տէրունիյէ մա-
լիք օլան պիր ֆէրա մանվ օլապիլիր մի-
հօգ , ինսան զաիլ օլմամզ :

Պէօյլէճէ թապիւթ միւթէնէվլի թարիգ-
լէր իլէ ճանըն էօլլումսուլլիւյինէ տէլա-
լէթ վէ քէֆալէթ էթմէքտէ տիր : Եինէ տէ
պունլարլըն ճիւմէսի իրիսթիյանլըզըն հա-
յաթ ը էպէտիյէյէ տարի օլան իսպաթլարը
հանընտա զաիֆ պալըրլար : Թասիւթ ան-
ճագ ինսան լայէմութ օլմալը տըր տէյու-
իտաիա էտէպիլիւր իքէն իլհամըն նիւմունէ ի
էքմէլի վէ հայաթըն սահիպի օլան Բրիստոս
«Պէն հաչայօրում սիզ տաիի հաչայաճագը-
նըզ» պուլլուրմուչ տրբ : «Անա իման էտէն
էօլտէ պիլէ հաչայաճագ տրբ :»

Թապիւթ ֆէրէսթ թապիւթա , իտէալիսթ-
լէր՝ ազլ ու մանթըգա , ախլագիյուն իսէ ա-
տալէթ թասալվլուրունա վէ սաիրէյէ իսթի-
նատէն մէգարտան էօթէտէ հայաթ օլմալը տըր
տէսինլէր : Միւմին Յոր՝ «Պիլիւրիմ քի վէլիմ
հայ տըր վէ թօֆրագ իւզէրինտէ տուրտու-
րաճագ տըր» տէր : վէ միւմին Պոզոս՝ «Պիլիւրիզ
քի գուլիպէ օլան իչպու գէմինի խանէմիզ պօ-
զուլուր իսէ սէմալաթտա էլ իլէ հափըլմամըչ
խանէմիզ վար տըր» տէր , զիրա անըն իման
էթտիյի վաթ «Պէն սիզէ եէր հազըրլամագա
կիտիյօրում» տէմիչ տիր :

«Միւմին , մէյուս օլմա , Յիսուս գատիր տիր ,
իրտան էօթէսինտէ Սիօն հազըր տըր :

Օրտա չէլմին սիրիչք տէօքմէյէճէք ,

Ասլա չէմսին զուրուպ էթմէյէճէք :

ՍՈՒԼՉ Ը ՄԻԻՍԱԼԼԱՆՔՆ ՍՕՆ ՍԱՖՅԷՍԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

Մեքիկայի Հուզուգ Թալիպխանահն

1.

Էվրօփա պու կիւն , պիր ճիննէթ նէվպէթի
կէչիրմէքտէ տիր : Գօնկրէ վէ Գօնֆէրանսլար-
տա տիփլումաթլար՝ հաղլը պալլը սէօզլէրլէ
սուլ՝ ու ասայիչ իլահէսինէ խիթապ օլունան
թաթլը վէ միւզէյէն իպարէլէրլէ կէկտիկէրինի
ուչուլմագ իչիւն պիւթիւն մէհարէթլէրինի
սարֆ էթմէքտէ իքէն , Պէրլին , Փարիզ , Լօնա-
րա վէ սաիր փաթիւթաթլար հարպիյէ նէզա-
րէթլէրինտէ , ազիմ պիր ֆաալիյէթ հիւքիւմ-
ֆէրմա օլմագտա , Բայիսթալ վէ փարլամէն-
թօլարտա , գուվվէ ի պէրրիյէ , պահրիյէ վէ
հալաիյէյի թէգիտա էթմէք իչիւն պիւսճէյէ
զամմ օլունան միլիօնլար վէ միլիարլար , օր-
տուչա միւճէտտէտէն իլավէ օլունան 100,000
լէրճէ ասքէրլէր մէվաւտտը գանունիյէսի՝ միւս-
թաճէլէն թէտգիզ վէ միւզաքէրէ էտիլմէքտէ
տիր : Լօնարտաւան վիէննայա , Փարիզտէն փէ-
թէրպուրիկա վէ Պէրլինտէն Բօմայա գատար
պիւթիւն էվրօփա ֆէվզէլատէ պիր հէյէճան ,
խարիգիւլատէ պիր հարաքէթ իչինտէ տիր :
Պուրպօն վէ Լիւքսէնպուրկ սարայլարընտա ,
Ֆրանսա րէիս ի ճիւմհուրու Մ. Փուանգարէ՝
այան վէ մէպուսան հուզուրընտա , «Տիկէր
տէվլէթլէր ասքէրի գուվվէթլէրինի թէգիտ
էտէր իքէն Ֆրանսանըն կէրիտէ գալմասընա
միւսաատէ էթմէք , մէտէնիյէթէ գարլը պիր
ճինալէթ իյզա էթմէք տիր : իմտի գուվվէթի-
միզի օրտու վէ տօնանմայա հասը էտէլիմ վէ
անլէրին թագվիյէսի իչիւն հիչ պիր ֆէտա-
քեարլըգտան չէքինմէյէլիմ» տէր իքէն , Պէր-
լինտէ , Ալման Բայիսթալընտա , պաչ վէքիլ
Մ. Պէթման ֆօն Հօլվէկ , կէնի թէսլիհաթ
գանուննամէսինի թասաիգ էթտիրմէք իչիւն
իրատ էթտիյի նուլգատա՝ «Էվրօփատա հիչ պիր
մուհարէպէ գօփմայաճագ քի անա պիզ իչթի-
րաք էթմէյէլիմ , պինտէն ալէյս չու հայաթ
մէմաթ միւճահէտէսինտէ էլիմիզտէն կէլտիյի
գատար գուվվէթլի օլմագ իսէք , քի՞մ մէսու-
լլիյէթ տէրիւտէ էտէպիլիւր» տէյօր :

Տաիմա օլտուղու կիպի պու տէֆա տաիսի
Ալմանիանըն տէհչէթլի թէճհիզաթ ը ասքէրիյէ
փրօղրամը իտի քի , պիւթիւն էվրօփայը սարս-
տը : Պալգանլարըն սօն գանլը մուհարէպէլէրի

Այմանիայա վազըն պիր սուրէթաէ կէօսթէրտի քի, պիր էվրօիա հանկընը զուհուր էտէրսէ, Ավսթրիա՝ Սատօվա մաղլուպիլէթիլէ օմուզուհա երւքլէտիլէն միւթթէֆիլիք վաղիֆէսինի իֆայա զայր ի մուզթէտիր օլուպ գրալը ժօզէֆ զատար ինթիլար վէ թագաթսըզ օլաբազ ինհիթաթ տէվրէսինէ այագ պատմըլ տըր: Այմանիանըն աիկէր միւթթէֆիլիք իթալիա իսէ, Թարապուուսը Ղարպ մուհարէպէսինտէ փէք խիւզ աղարտամատըղը կիպի անըն սատագաթսըղըղընաան տախի շիւպիէ էթմէյէ գալի տէլիլէրի վար տըր: Պուհօղթալար՝ տամարչարընտա հայաթ ճօշան, պէօյիւմէք, թէվէսսիւ էթմէք իսթէյէն Այման միլլէթինի վէ հիւքիւմէթինի տիւշիւմէյէ մէճպուր էթտի: Լաքին Այմանլարը էն զիյատէ սարսան, Պալզանտա Մլաւ հիւքիւմէթ ի սաղիթէլէրինին իհրազ էթտիքլէրի փարլագ մուզաֆֆարիլէթլէր, իպրազ էթտիքլէրի հայաթ վէ զուվվէթ, վէ պունլարլա պէրապէր, պիր Գօնփէսհրապիօն թէշքիլէտիպ իթիլաֆը Միւսէլլէսէ տախիլ օլմագ մախուֆ ինթիմալարը օլմուշ տըր: Իմտի շուշէրաթ թահթընտա Այմանլըզ, Սլալըզ իլէ չարիքլմայա մէճպուր օլուրսա վէ եախօտ էվրօիատա ումումի պիր մուհարէպէ զուհուր էտէրսէ, Այմանիանըն հալի նէ՞ օլաճագ: Էվվէթ, պու կիւն Այմանիա՝ պաշ վէքիլինին աղզըլա Այմանլարա, «վաթան թէշիլքէտէ» պօրուսուու չալըպ հայաթ մէմաթ միւպարէգէսինէ հազըր օլմալարընը ինթար էտիյօր: Այմանիա՝ եէկեանէ չարէ ի նէճաթը՝ գուվվէ ի ասքէրիլէսինի թէգեիտ էթմէքտէ կէօրտիւ: Եէնի թէրթիպ էթմիլ օլուուզու փրօկրամ, ումուրը ասքէրիլէտէ էօյլէ պէօյիւք պիր ինգիլապ, էօյլէ մուազզամ պիր իսլահաթ եափըյօր քի, պունտան պիր սէնէ էվվէլ պիլէ խայալ մէրթէպէսինտէ խի: Օրտուըն թէգեիտ ի գուվվապը շու թարզուս օլույօր: Այմանիանըն էսնա ի սուլհտաքի օրտուսու 720,000 նէֆէրտէն իպարէթ իքէն, եէնիսէն 19,000 զապիթ վէ քիւշիւք զապիթ, 117,000 ասքէր վէ 27,000 աթ իլալէ օլուուույօր: Եէօյլէքի Այմանիանըն էօնիւմիւզտէքի Հոկտեմբեր այընտա սուլհ գէմանը օրտուսու՝ 828,264 ասքէր վէ 53,570 աթտան միւրէքքէպ օլույօր: Պու եէնի փրօկրամը թաթպիգ էթմէք իչիւն, հիւքիւմէթ թախսիսաթը իսթիւնաիլէ օլմագ իւզրէ 50,000,000 լիրա կիպի տէնէլէթի պիր մէպլաղ թալէպ էտիյօր վէ

պունուուլա տա իքթիֆա էթմէյէրէք՝ վիշ նէնէյէ դատար, մէվճուա վէրկիլէրէ զամօ օլուուազ սուրէթիլէ սէնէվի 9,000,000 լիրա թահիլ էթմէք վէ շէօյլէճէ սըրֆ պու սէնէ 59,000,000 լիրա զուվվէ ի ասքէրիլէսինի թէգեիտ էթմէք իչիւն Րայիսթաիտան թախսիսաթ թալէպ էտիյօր: Պու փրօկրամ զօթէն իայիլաթալա կէթիթիլմիլ զէ Պ. Պէթման Հօլվէկ թարաֆընտան մահիրանէ միւտաֆաա էտիլմիլ վէ պաշ վէքիլին նութգուուուն պրապտըլը թէսիրտէն իսթիլալէն, գապուլ օլուուաճագը մուհազպագ կէօրիւլէյօր: Այմանիանըն շու իսթիլալարաթ թէշտիտքեարանէսի պիւթիւն Ֆրանսա էֆքեարը ումումիլէսինի թէհեթ էթտի, մաթպուաթ՝ պաշտա Թան վէ էֆօ իք ֆարի օլարագ, «վաթան, Ֆրանսա թէշիլքէտէ տիր» թէրանէլէրինի պաղըրմաղա պաշլատըլար, զիրա հիսապ փէք սատէ իտի: Պու կիւն Ֆրանսանըն էսնա ի սուլհտաքի օրտուսու 595,000 նէֆէրտէն իպարէթ օլուպ, պունուուն 29,000 զապիթ վէ 70,000 իսէ Թուսուուզ վէ ճէզարտէ տիր: Հալպուլի Այմանիա սուլհ օրտուսուու պիր գալէմլէ 880,000 է իպաղ էտիյօր: Իմտի, Այման «պարպար» լարընա գարչը Ֆրանսա նասըլ մուհաֆաա օլուուաճագ: Հաթթա, վաղարըլա մալիւմ պիր Ֆրանսըզ տիփլօմաթ՝ «վաթթըլա Ֆրէտէրիք վէլէլիմ նա՞սըլ նափօլէտնա թապի օլաու իսէ, էօյլէճէ պիլ տէ չօզ կէշմէզտէն վիլէլիմ իքիւնիլէ վէ եա իսլէֆինէ թապի օլմաղա մէճպուր օլաճաղըլ տէմէյէ չէքիւմէտի: Ֆրանսա՝ ֆիւնուուն վէ սէնայի տաիրէսինտէքի պիլէմսալ թէֆէվվիւգիլէլէ իքթիֆա էթմէյիպ՝ Սիւնիլիւ վէ Իւնիֆօրմա աղամէթինէ տախի հատրէթ չէքիլքի: Պիւնալն տէլէն Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի՝ Այմանիայա գարչը մէվգիլինի մուհաֆաա էտէպիլմէք իչիւն, միւտաթթ ի ասքէրիլէյի 2 սէնէտէն 3 սէնէյէ իպլաղ վէ 20,000,000 լիրա տախի թախսիսաթը իսթիլանիլէ օլմագ իւզրէ հարպ պիւտօնէսինէ իլալէ էթմէյէ գարար վէրմիլ տիր: Պու փրօկրամ մուհիպիւնէ, Ֆրանսանըն էսնա ի սուլհտաքի օրտուսու 810,000 ասքէրտէն իպարէթ օլաճագ քի Այմանիա իլէ արալարընտաքի էսկի նիսպէթ թէքրար թէէսսիս էտիյօր: Լաքին էյէր Այմանիա տախի միւտտէթ ի ասքէրիլէյի 3 սէնէյէ իպլաղ էտէրսէ Ֆրանսա նէ՞ մէվգիլ թուլաճագ: Տիկէր թարաֆտան, թէվվէլլիւտաթ Ֆրանսատա կիթ կիտէ աղալըր իքէն Այմանիա տա թէզալիւտ էտիյօր: 1911 սէնէսինտէ Ֆը-

բանաստաքի 744,000 թէվէլիւտաթաւ գարչի Ալմանիստաւ 1,982,000 թէվէլիւտաթաւ օլմուտը: Ինքնէ պու ունէպտէն Պրանսնա՝ Ալմանիստաւ ինքնէ Կալչիւնի օղրաշամայտաղընը կէօրէնէք, առաթու վէ միւթթէֆիդի Բուսիանըն մուսվէնէթինի թալէպ էթմէյէ մէճպուր օլտու: Պունա ճէվապէն, Բուսիա 38 ֆըրգաւուրընա 3 ֆըրգա տահա, հանի 130,000 առքէր իլավէ էտէրէք, Բուսիանըն էսնաի սուլտաքի օրտուսունու 1,763,000 վէ էննա ի հարպտաքի օրտուսունու 5,000,000 նաքէրէ իպլազ էթնի: Տիկէր թարաֆտան 700 տախի թօի իլավէ էթմէյէ գարաւ վէրմիլէ քի սէնէ նիհայէթիմտէ Բուս օրտուսունըն 15,000 թօփուպուլունաճազ տրր: Պունտան պաշա Բուս օրտուսունուն թալիմինէ տախի խուսուսի տիգաթ սարֆ օլունաճազ տրր:

Ալսթրիա տախի, Բուսիայա պագարազ սուլէ ղէմանը օրտուսունա 25-30,000 առքէր իլավէսինէ գարար վէրմիլէ տի: Թապի օրտուսա օլան պու իլավէլէր, պիւտճէլէրէ տախի միլիօնլարճա լիւրա իլավէսինէ սէպէպ օլույօր:

ԷՅԱՄԸ ՇԻԹԱ

Պու սէնէքի չիթանըն պուրաճա էմալը էնտէր տիրի կէլսիօստա տէրէճէ ի հէրարէթ վըֆըրտան 15 տէրէճէ առն իտի: Պու հալ միւտաթէթ ի մէտիտէ պէօյլէ իտի, զիրա տաղ վէ տահրամըզտա գար պիր մէթրօ տէրինլիյնտէ իտի: Մարտ օրթասը գար էրֆաի, թուղրան օլմասը: Գարիյէլէր էլէ իլթիլաթ թուլը էյամ գաթ օլունտու, էյէր սթապլօն հօլու օլմասա իտի, տիւննա իլէ պիլէ գաթը ալազա էյլէմիլ կիպի իտիք: Պիզ տէ պուրտա ուայքի իքի ճէպէլ արասընտա մուհասէրէտէ իտիք: 5000 տէն ֆաղլա ինսան վէ պիր օլ գատար տա հայվանաթ պլնալար իչինտէ մահպուս կիպի իտիք: Ղիրա «հափաղը կիպի գար վէրիպ, գըրաշը քիւլ կիպի սաչար, պուղունու փարէ փարէ աթար, անըն սօղուղունա քիմ տայանու պիլիլի:» Մէզ. 147, 16, 17:

Պու միւստէթտէ, ճիւրաթ էտիպ տէ դալիլէլէրէ կիտիպ կէլէն օլտու իտէ էօլտիլէր, վէ պազըլարը իտէ էլ ալապտան օլտուլար: Համտ օլտուն պու հէնկիտաթ տախիլ ի գասապտա իլէլ ի տարիէ՝ նէ ինսան, նէ տէ հայվանաթ արաղընտա վուզու պուլմատը, էհալի քէնտի քէնտիսինի կիւղէլէ գալըրուր:

կէօրիւնիւր քի պըշա գարչի էյի թէտարիքտէ իսիլէր: Իանէ իչի փէք ճիւզիւ փաի: Շիթանէթ ի չիթա էհալիյէ իւլ մուհիմ չէյ էօյրէթտի:

Էվիլիւս. էհալիճէ իւնսիյէր վէ ալազա նաղըս իտի, իզուլյաւ պուլտու: Նիլէլէրի Լուսաուրչալան վէ Փրօթէսթան տէմէյիպ, պու վէսիլէ իլէ ղնկիւրային առէմէլէր օլտուլար, հանի միւնասիպ էվէրէ պիր իքի ֆամիլիալար միւսաֆիր կիտիպ մէքիւլաթ վէ ինրաղիլէլէրինի հիւնն ի հալ իլէ իտարէ վէ իսթիմալէթիսիլէթ: Փիթնալը մուղանտէն վէ նաթի միւլֆիա քիթապլար վէ դաղէթալարը միւթալաւ էթտիլէր, հալ ր հաղըր հարպըն միւսնիլ խապէրլէրի, մէյաանը հարպտան վարիտ օլան մուհիպլէրինին կիւհ հիւզնէնկիլ վէ կիւհ մէսէրլէթպաիլ խապէրլէրինին գրաթը, պաղէն տուլար վէ պաղէն տէ կըզ վէ խուպանէնկ իլահիլէր իլէ ալանկիւզար օլուրլար իտի:

Սալիսէն, չիտտէթ ի չիթա էհալիտէ իչրիւրալը ինսու ույանտըրուր:

Պու նէվ մուղապազալը կիւնլէր իչինտէ իքէն, հալը թէհամմիւլլէրի հէրինտէ օլանլար օլմայանլարա գարչը լա դայա պիր սէլիւրճի օլմատըլար, պիլաքս ֆուզարա գալըրմալտա, Առաքիւլարըն էյամընտա վուզու պուլան ֆէտաքիարըզ կիպի ումոււմ էհալիտէ պիր հիսսի նէճիպ ույանտը, հանի օլան օլմայանա իմտաւա եթիլտի, ունու օլան օլմայանա վէրտի, ինրաղիլէսի տիւքէնէն օտուն քէօմիւր վէրաիլէր, վէ խարճըղը տիւքէնէնլէրէ խարճըզ վէրաիլէր: Պէօյլէ օլմասընա թէվիլիզ էտէն կօգ իտի, օլսա օլսա, Ա. Բիթապտան օլապիլիլի իտի, զիրա Գիթապը Մուղանտէն հէր քէսին էվինտէ պուլունուր իտի:

Սալիսէն, Շիտտէթ ի չիթա, ինսանլարը կէք տիկէրէ տօգրու ալվանչանէ պուլունտուրտու: Ինրաքիլէրի տիւքէնինէ վէ աման հէրլէրի տէ քէսիլինէ, պաղը ճահիլլէր պաղ վէ պաղչէլէրէ կիտիպ, խապէրսիլ մէյվէ աղանլարը քէսմէյէ մէճպուր օլմուլար: «Ձիւլիւրուլիք գատէլիյի պօզար» տէրլէր: Պու հալէ սահիպլէրի խապէրտար օլտուզարընտա, տէրհալ տալա էթմէք իչինն մահքէմէյէ միւրաճաթ էթմէտիլլէր, անճազ իղմազը ալն էտէրէք աֆվ էթտիլլէր: Համտ օլսուն չիտի չիտտէթ չիթա միւրուր էթտի: Կիւզտէն էքիլլէր չօզ էյի իտի: Պահարըն լաթիֆ րահմէթլէրի էնմէքտէ, էհալի սանաթ թիճարէթ վէ պաղ տաղ իչ-

լէրի իլէ մէշղուլ տըր: Քիլիսէլէր վէ մէք-
թէպլէրիմիզ թէքրար քիւշատ օլունտու: Գըշ
պահարա թահվիլ օլտուղու կիպի, պիր աէ
շու հալը հարպըմըղ սուհա թէհավիլէլ էտէր
իսէ օլ վազթ «Գուշ կէօղիւ պէրզին օլուր:»
Հ. Յ. ՕՏԵԱՆ

ՏԻՆԻ

ԽՐԻՍՏԻԱՆԼԸԳ ՄՈՒԹԼԱԳ ՏԻՆ

Խրիսթիանըզ մութլազ տին տիր սէմէքլէ
տէմէք իսթէրիզ քի, օ տօղրու անլաշըլտըզ-
տա ինսանըն տինի իհթիյաճընը քեամիլէն սէֆ
վէ տինի հասրէթինի իգնա էտէր:

Ալլահըն մէվճուտիյէթի վէ տին մէշլինին
հագիզի օլտուղու գապուլ օլունտուգտան սոն-
րա՝ Խրիսթիանըզ տտէմին Ալլահա օլան ա-
լազասընը հանի տինի հայաթընը իքմալ էտէն
գուպլէթ տիր: Օ՝ ճահիլէ վէ ալիմէ, չօճուզ-
լարա վէ քեամիլէրէ, պիրինճի ասըն վէ
20ինճի ասըն տտէմէրինէ, վահիյէ վէ մէ-
տէնիյէ, վէ ատէմ շու ատէմ գալաղճա հէր
ասրա վէ հէր նէսլէ մուվաֆըզ կէլիր, տինի
հայաթը իգնա վէ իքմալ էտէն պիր տին
տիր:

Խրիսթիանըզ կէրէք Ալլահըն կէրէք ին-
սանըն տին ալազասընտաքի Փաալիյէթինի
մուհապպէթէ րապթ էթմէքլէ պունուն պէօյլէ
օլտուղունու իսպաթ էլլէմիշ տիր: Ալլահ ա-
տէմէ նազարէն փէտէր հանի սէվէն տիր: Ա-
տէմ Ալլահա նազարէն էվլատ հանի սէվէն
տիր, Ալլահ քէնտի էվլատընը արայըլ խէլաս
էտէր. անա թէնէզղիւլ էտիպ անըն իլէ մու-
հապպէթլէ միւլազաթ էթմէք իսթէր: Անը
քէնտի հուզուրույլէ ճէլպ վէ իգնա էթմէյէ
չալըշըր: Քրիստոսուն հայաթը պունուն իզ-
հարը վէ իսպաթը արը: Ատէմ սէմալի փէտէ-
րինի պուլուպ անըն իլէ շախսի միւլազաթա
կիրէրէք տօղրուտան անտէն անըն իրատէթինի
էօյրէնմէյէ չալըշըր: Ատէմ քէնտի գօնշուլա-
րընը տա պու ալազատա կէօրիւր վէ Ալլահ
իլէ օլան պու միւնասէպէթի՝ ախլազըն տա է-
սասընը թէշքիլ էտէր: Ատէմ Ալլահը սէվէր,
գօնշուլարընը սէվէր, վէ Խրիսթիանըզ պուն-
տան իպարէթ օլուր, տին պունտան իպարէթ
սայըլըր:

Խրիսթիանըզ պունտան իպարէթ իսէ, էն
ճահիլ ատէմ, հաթթա չօճուզլար պիլէ պունը
անլայըպ իճրա էտէպիլիրէր վէ պու էստա

կէօրէ եաշամազլա հագիզի տտէմլիքտէ նէմա
պուլուրլար: Ատէմ իլմի իլահիյաթա, թէսլիս
թազտիր հա էմսալի ագաթին էսրարընա վա-
զըֆ օլմայարազ էյի պիր խրիսթիյան օլապի-
լիր, գիրա Ալլահը սէվէր վէ ատէմլէրի Ալ-
լահա սէվէր: Ալիմ պիր քիմսէ թապիաթըն
աճայիպաթը վէ էսրարըլէ օղրաշըրքէն, էճ-
տատընըն իլհամ հա միւճիւզէ ագաթի քէն-
տինի իգնա էթմէզսէ, Ալլահ վէ թապիաթ
հագընտա պիւթիւն հէնի Ֆիքիրլէրէ սահիպ
օլտա, քիլիսէ մէրասիմինտէն վէ րուսուզըն-
տան հիւքսէյէ չըգտա, կինէ պիր շէյ հափա-
պիլիր վէ օնը հափմազլէ հէմ ալիմ հէմ տէ
տինտար օլապիլիր, հանի թապիաթտա դար-
պընա չըգան օլ էսրարէնկիլ Հուզուրու՝ սէվէն
պիր զաթ տէյու թանըրսա վէ քէնտի տէ օնը
սէվէր վէ թահսիլ էթտիյի իլմ ու հիքմէթի
գօնշուլարընըն իսայընա իսթիմալ էտէն մու-
հապպէթէ մալիք օլուր իսէ օ ատէմ ալիմ օլ-
մազլէ պէրապէր պիր Խրիսթիյան օլուր, վէ
անըն իլմի՝ տինինէ մանի օլմատըգտան մատա
անը տահա պէօյիւք պիր տինտար հափար:
Էֆլաթօն, «Ալլահ պէօյիւք Հիսապճը տըր,» տէ-
տի. պունուն իլէ պէրապէր, «Օ՝ պէօյիւք սէ-
վէն տիր,» տէսէ Խրիսթիյան օլուրտը: Հէյկէլ
«Ալլահ պէօյիւք իճհա տըր» տէտի: Պունուն
իլէ պէրապէր, «Օ սէվէն իտէն տըր» տէսէ
միւքէմմէլ պիր Խրիսթիյան օլուր իտի: Պիր
զէնկին քէնտինին պէօյիւք սէրվէթի իլէ պէ-
րապէր Ալլահը վէ ատէմլէրի սէվսէ պու իմ-
քեանսըզ պիր շէյ օլմազ շէօյլէ տուրսուն, օ
զէնկինի տահա զէնկին տահա պէօյիւք ատէմ
ետիար: Ֆազիր զէնկինին հագազըղըղընտան
տօլայը թէշէքքի էտիպ սէրվէթին միւսափի-
լէշտիրիլմէսինի թալէպ էտէրքէն, զէնկինի տէ
քէնտի պիրատէրի կիպի սէվէրսէ հէմ քէնտի
հագընը թալէպ էտէր հէմ էյի պիր ատէմ օ-
լուր: Պիր վաթանփէրվէր քէնտի միլլէթինի
զուլմտան ազատ էթմէյէ չալըշըր իքէն, Ալլա-
հը վէ ատէմլէրի սէվէրէք իլլէրսէ տահա էյի
վէ տահա պէօյիւք պիր գահրէման օլուր: Պու
մուհապպէթ մուհաֆազա ի վաթան իլին սի-
լահա միւրաճաաթ էթմէյի մէն էթմէզ, լաքիլ
մուհարէպէյի թէսքին վէ անըն վահիլէթինի տէֆ
էտէր:

Ալլահըն մէվճուտիյէթի գապուլ օլունտըզ-
տան սոնրա, օնու սէվէն փէտէր տէյու թանը-
մազա վէ օ մուհապպէթլէ գօնշուլարընըզ
պիրատէրլէր թանըլպ օնլարա խըտմէթ էթ-
մէյէ հիլ պիր մէշրու մանի խայալ էտիլէմէզ:

Քրիստէ իտարէլէրի՝ մէնֆաթ թէյմին էտէն վասըթալար սըր թէպտիլ օլունապիլիլիլէր: Ադաիտ՝ տինի հայաթըն ֆէլսէֆէսի տիր թէպէտտիլ էտէպիլիլ, իլհամ նազարիյաթը վէ իլմ ի իլահիյաթ թալիմաթը ասըլար իլէ տէ-յիլիլէպիլիլ, լաքին մուհապպէթ թէպէտտիլ էթմէզ, էսկիլիլ գուվվէթտէն տիւշմէզ, տաիմ իլահի, տաիմ գուվվէթլի, տայիմ զըյ-մէթլի, տաիմ նաֆըզ սըր: «Մուհապպէթ աս-լա զէվալ պուլմազ» «Շիւմտի իսէ իման, իւմիտ, մուհապպէթ իւշիւ տէ պազի գալըր վէ լաքին պունլարըն պէօյլիլ մուհապպէթ տիր:»

Վէ իրիսթիյանլըզ պու սըր:

Յ. Գ. Գ.

Չին վէ խրիսթիյանլըզ.— Չին հիւքիւմէթի պու հազընլարտա աճաիպ պիր թալէպտէ պու-լունմուշ տըր: իստուստի պիր կիւն թաւին էտէրէք (Ապրիլ 27) Չինմաչինտէ պուլունան պիլ ճիւմլէ իրիսթիյան ճէմաաթլարըն օլ կիւնտէ Չին ճիւմլուրիյէթի իշիւն տուա արզ էյլէմէլէ-րինի թալէպ էյլէմիշ տիր: Չինմաչինտէ պու-լունան ճիւմլէ իրիսթիյան ճէմաաթլար պու թէքլիֆի մուհապպէթլէ գապուլ էյլէտիքլէրի կիպի, Ամէրիգա վէ ինկիլթէրրատա պուլունան իրիսթիյան քիլիսէլէր տաիսի Չին հիւքիւմէ-թինին պու արզուսուտան թէլվիլ օլունարազ քէնտիլէր տաիսի աչի կիւնտէ, աչի մազսէտ իշիւն տուա էյլէմէլի թասմիմ էյլէմիլէր տիր: Անլալըտըղընա կէօրէ իրիսթիյանլըզ պու արատա մէզքիւր մէմլէքէթտէ էփէլի թէրազ-զը էյլէմէքտէ տիր, վէ լաքին պազըլար պիր ազ վէսվէսէ էտիյօրլար քի, Չինլիլէրին իրիս-թիյանլըզա պէօյլէ էհէմիլէթ վէրմէսինտէ սիյասի միւթալաալար տա էքսիք տէլիլ տիր: Չինմաչինտէ պուլունան իրիսթիյան քիլիսէ-լէրինին էհէպիլէրէ մէրպուլ օլմայարազ քէն-տի ումուրլարըն իտարէ էյլէմէլէրինէ սայ էտիլիյօր:

Գարանլըզ պիր օտայա կիրտիլիմիզտէ կէօզ պէպէքլէրիմիլ պէօյլիլ օ ազ ըլըգտա նէս-նէլէրի կէօրմէյէ միւրթէտիր օլուր, իման կէօ-զիւմիւր տաիսի էօյլէ պիր գապիլիլէթէ մալիք տիր քի միւրգայազա վէ քէտէր զոլմէթի ի-չինտէ Յիսուսուն վարլայան եիւզիւնիւ կէօրէ-պիլիլիլ:

ՄԻԻԹԷՆԵՎՎԻ

ՏԵՕՐԹ ԵԱՓՐԱԳԼԸ ԵՕՆԱՍ

4.

Քէրպանըն օ պիր ուճունտա, պէյազ սա-գալըր, հիւքսէք գալիազըր, ֆազիլ վէ իս-թիյար պիր իրանը վարըտը: Մէրգում՝ աճըն-տան սալանան, քէմիքլէրի կէօրիւնէն զէպուն պիր տէվէյէ պինմիշ, էլինտէքի 99 տանէլի թէսպիհի տաիմա չէքմէքաէ վէ անլալըմազ քէլիմէլէր թէքէլլիւմ էթմէքաէ իտի: Ապտուլ-լահ՝ տինսիլ էվրօփալըտան տէօնիւպ, պու իրանի իլէ գօնուշմաղա պաշլատը:

Իսթիյար՝ Ապտուլլահա խիթապէն, «Օղլում, Ալլահ սանա Արիսթօթէլին իլմինի, էֆլաթունըն հիքմէթինի, Իսքէնտէրին պաթթընը վէ իս-րօֆըն սաատէթինի վէրսին», տէտի:

Կէնճ, «Էյ վէտէր, կիւզէլ սէօյլէյօրսըն, լաքին պէն փուլթիքէսթ իլմի տէլիլ, հազիգի Միւսլիման հիքմէթի արայօրըմ», տէտի: Իս-թիյար ճէվապէն, «Սէօյլէ օղլում, պէլքի սա-նա հարսըմ էտէպիլիլիւմ, Հազիգաթ պիր ին-ճույա պէնգէր, օլուր քի սէնիլն արատըղընը՝ պիւն պուլմուշ օլուրըմ», տէտի:

Ապտուլլահ պու սէօզլէրտէն ճէսարէթ ա-լարազ, իրանլըյա քէնտի գալպինի աչտը: Օ տա պիր աճայիպ պազըլ իլէ Ապտուլլահա պազտը, վէ սալանարազ չէօյլէ սէօյլէտի:

«Կիւզէլ սէրվի, ալ գըրմըզը գարէնֆիլ, չիրին դարա կէօյլիւ նէվճիվան, ճիւմլէսի տէ րույա կիպի ուշուպ կիտէրլէր: Չիյ տիւլիւնճէ՝ գում իսթիւնտէ դաիլ օլուր, խօշպու կիւլէր սօլուպ կէլէր: Հայաթ տաիսի պաշգա պիր չէյ տէլիլ, անճազ մէղար պաշընտա չէքիլէն պիր աչ տըր: Եալընըզ Ալլան թէպտիլ օլմազ: Վէ էյ կիւզէլ նէվճիվան, էյէր սէնին իսմինի տէ մէլէյին օ քիթապա գայտ էթմէսինի իս-թէրսէն, ճէսէտին մէսմում սէֆասընտան ֆի-րար էթ: Ճէսէտ սալթ թէաֆֆիւնլէ տօլու պիր դապր սըր: Նէ՝ մութլու օ րուշլարա քի քէնտի նէֆսլէրինի դայիպ էտիպ Ալլահըն պէօյլիւք մուհապպէթինի պուլուրլար. պունլար հուրը տըրլար: Եաշամազ՝ էօլիւմ տիր, Ան-տէ էօլմէք՝ հայաթ տըր:»

«Սէօզլէրին պանա չօզ թէէսիր էյլէտի, ամմա սիւալըմա ճէվապ վէրմէտին», տէտի Ապտուլ-լահ:

Իրանի ճէվապէն, «Նէ՝, անլա՝մատըն մը օղլում: Տէօրթ հափրազըր Եօնճա՝ րու ի զէ-

մինտէ պոռուշմագ: Օ՛ պու ախահատան էօ-
թէտէ արանըլմալը արբ: Տէօրթ հափրաղը
հօնճա անճագ պիր բէնզ տիր: Օնըն ուրբընը
սանա սէօլէյէյի՛մ մի: Թէնի էօլտիւր: Քէօր,
ախրագ վէ սաղըր օլ: հայաթ շահրահընը պըրագ,
վէ կէճէտէ պիր սէրսէրի օլ, մուգատտէս
հալը վէճալէրէ քէնտինի վէր, էօլիւմ իքլի-
լինի պաշընա գոյ: օ զէման օղլոււմ, սէն է-
պէտի մուհապպէթի պուլաճագսըն: Պէօլիւք
օգլանոստա պիր տամլա կիպի հուսուլա-
ճագսըն: Իշթէ հայաթ պու սըր:

Ապտուլլահ պուշտան տա մէյմու օլարագ
Հափըզա տէօնտիւ, վէ Իրանին տէտիքլէ-
րինի անա նազլ էտինճէ, Հափըզ անա ճէվա-
պէն, «Օղլոււմ, պու մէճնուշլարտան սաղըն,
անլէր խայալարէ սէրխօ: օղլուլար: վէ
րասթ կէլէ պիր կիւն պիր ատէմ պու ըլլալար
չէհրինէ կիրէրսէ օ կիւն՝ օնըն զայիպ օլուղու
կիւն տիր:» տէտի:

Ե Ե Հ Ո Ս Յ Ս

Կէնճլիք իւմիտ վէ չէվզ միւստէթի տիր:
Ապտուլլահ պաիս ի ֆիւթուր օլան պու հալ-
լարա րաղմէն եինէ հաճիլէրտէն սօրար սուալ
էտէրտի իսէ տէ նէ Հինտի: նէ Մըսրի: նէ
Թիւրք: նէ Աճէմ քէնտինէ տէօրթ հափրաղը
հօնճա հագընտա հիշ պիր մալիւմաթ վէրէ-
մէտի: Հափըզ անըն պու մէրաղընը թագ-
պին, Հալիմէ իսէ թէշվիկ էտէր իտի:

Պիր կիւն Ապտուլլահըն չատըրընա պիր
Եէհուտի կէլտի, պու գըսա պօյու, իիթիյար,
էլպիսէսի էսքի վէ եըրթըզ, քէնտի զէպուշ
վէ թօփալ, էլինտէ պիր ասա, հիւզիւ սօլ-
զոչն, ալըն պուրսուշուզ, կէօղլէրի զաիֆ,
տիլլէրի տէօքիւլմիւշ, սագալը ուզուշ, —հիւ-
զիւնտէն պէլլի իտի քի հէրիֆ չօղ միւղայագա
վէ փէրիչանի չէքմիշ իտի: Ապտուլլահը կէօ-
րիւնճէ լէրզան էլլէրինի անա տօղրու ուզա-
տարագ,

«Է՛յ չատըր սահիպի, պիր Հագգ միւսա-
ֆիրի իմ» տէտի:

Ապտուլլահ միւթալաայա տալմըշ օլարագ
պու սէսի իշիթմէտի, լաքին օ պիր չատըր-
տաքի պիր զինճի գըզ պու Եէհուտիյի կէօ-
րիւնճէ, «Ուղուրսուզ կէօղլիւ հէրիֆ, եըզըլ
կիթ չուրտան» տէյիպ քէօփէքլէրի պու գա-
վալընըն իւզէրինէ սալը վէրտի: Պիչարէ իիւ-
թիյար գաշայըմ տէր իքէն այաղը տա չատը-

րըն իփինէ կէլտի վէ ֆէրհատ էտէրէք հէրէ
տիւշտի:

Ապտուլլահ միւթալալարընտան այըլա-
րագ անըն իմանտընա գօշտու: Բէօփէք
լէրի գօլուպ, զինճի գըզա թագիւր էթտի: վէ
իիթիյարը գօլուտան թուրուշ չատըրա կէօ-
թիւրէրէք այագլարընը եըյաւոր վէ հարալա-
րընը սարտը: Հալիմէ իսէ սէյիւտիպ անա
խուրմա վէ սիւա կէթիւրտի:

Իիթիյար՝ կէօղլէրինտէն հաշ կէլէրէք՝ «Օղ-
լոււմ, կէլ սանա պէրէքէթ օղուլայըմ: Բապ-
պըն նագլարընտա էն էանա ատէմին պիլէ խայր
տուսար թահգիր օլուշմագ: Ալլահ գըսգանճ-
լըզը, քէտէրի վէ զուրուրը սէնտէն ուզագ
էյլէսին» տէտի:

Օ կէճէ Հափըզ Ապտուլլահ վէ Եէհուտի՝
սօֆրանըն էթրաֆընտա տիգիլիպ սատէ թա-
մաան հէտիլէր: Հափըզ պու սէրսէրինի հէ-
յէթինտէն խօշտնմասը, լաքին Ապտուլլահ
մէրագ իլէ անըն հիքեայէրինի տիլլէմէքտէ
իտի:

Եէհուտի՝ Մուսղաթը, Հինտի վէ Իրանը
կէզմիշ էվրօփա վէ Աֆրիգատա սէյահաթ իճ-
րա էյլէմիշ, չիմտի Մուտանտան կէլիպ Գուսս
ը Եէրիֆէ կիտիօրտը:

Եէհուտի հիքեայէսինէ տէվաւմ էտիպ տէտի
քի, «Աղիզ տօսթոււմ, պէնիւմ արատըղըմ
սէրվէթ տէյիլ տիր: Չօղլարճա տէֆա անը
հօլումուշն իւզէրինտէ կէօրմիւշ իմ տէ, էօթէ
թարաֆա կէզմիշ իմ: էլլի սէնէ տիր չէօլլէրտէ
տէրիալարտա արատըղըմ չէյ Ալլահըն Բէլամը
տըր: Պիզիւմ էճուտարմըզտան պիզէ նագլ օ-
լուտան ըրվայէթէ կէօրէ Ալլահ քէնտի Բէլա-
մընը թուրը Սինատա Մուսայա վէրտի, Մու-
սա անը Յեսույա, Յեսու անը Եէթմիշլէրէ,
Եէթմիշլէր անը փէյղամպէրլէրէ, վէ փէյ-
ղամպէրլէր Սինաղօղա թէսլիւմ էթտիլէր ի-
սէտէ, երուսաղէմին խարապ օլմասը իւ-
զէրինէ՝ Բապպիլէրիմիզ պու Բէլամըն
պագը ճիւզլէրինի թալմուտտա ճէմ էթտի-
լէր իսէ տէ, պագիսի փէտէրլէրիմիզին կիւնահը
սէպէպինտէն զայիպ օլմուշ տըր, վէ Ալլահ ան-
լէրի սէմանըն տէօրթ ըրգեկհարլարընա աթ-
մըշ տըր: Նէ՞ մութլու պու տաղըլմըշ փարչա-
լարը թօփալըպ պիր արայա կէթիւրէն ատէմէ:
«Պէօլէ պիր զաթը ատէմ օղուլարը թահ-
գիր էթսէլէր պիլէ, անլէրին հագարէթի գու-
րու թօփրագ իւզէրինէ տիւչէն եըլարըմ կի-
պի տիր քի, օ զէմինի հարըպ եըրթար իսէ

տէ, անոն հասըլ էթտիյի ըհմէթ՝ անը սու-
վարըր վէ՛անը մէյվէտար գըլար:»

Ապտուլլահ մէրազ իլէ, «Փէտէր օ ատէմ,
սէ՛ն մի սին վէ պու խաղինէյի պուլտո՞ւն մը»
տէյու սուալ էյլէտի:

Եհնուտի ճէվապէն՝ «Պէն անճագ եւ-
րին պիր գուրաույըմ, չօճուգուղըմսան պէ-
րու Բապպիլէրտէն սօրտոււմ, գապաշայը թէ-
հարրի էթտիմ, ուալըար լիսանընը թա-
միգ էթտիմ, թէչէպպիւսիմտէ նէ գատար մու-
վաֆֆագ օլտոււմ անճագ Ալլահ պիլըր, ֆագաթ
չու սահին տիր քի մէլէք Բաղիէլ խիլգաթըն
էսրարընը հազրէթ ի Ատէմէ քէչֆ էյլէմիշ
տիր» տէտի:

Կէնճ Պէտէվի քէմալը իշթիյազ իլէ, «Է՛յ
փէտէր, հէփ պու թէհարրիյաթընտա ատէմէ
հիքմէթ վէ սաւաթէթ վէրէն էսրարէնկիլ հափ-
րազ հազգընտա պիր շէյ էօյրէնտի՞ն մի» տէյու
սուալ էյլէտի: Եհնուտի «Էվվէթ, օ Զօհար
քիթապընտա զիքր օլտոււմուշ տըր» տէտի,

«Տէօրթ հափրազըր եօնճա տըր, տէյի՛ւմի»
տէտի Ապտուլլահ: «Ինթիմալ տըր, ամմա,
պուսու նէ՛րէտէն իշթտին», տէտի Եհնուտի:
Ապտուլլահ ճէվապէն տէրլիշին հիքեայէսին
նաղլ էթտիյինտէ, Եհնուտի շէյլէ սէյլէտի,

«Օղլոււմ, նիչէ տէֆա ֆագիրլէր միւսաֆիր-
փէրվէրլիյէ պէտէլ գէնկիլիւրտէն ղիյատէ է-
տա էտէրլէր, ղիրա ֆագիրին պօրճուսու
թէտիյէ էտէն Ալլահ տըր: Պէն պու սըրրա ի-
րանտա վազըֆ օլտոււմ: Իմտի էյեր պէնի պու-
րայա Ալլահ իրշատ էթմիշ իսէ, սէն տինլէ:
Պէն սէյլէյէյիմ տէ սէյլէտիքլէրիմի գալպին-
տէ հըֆզ իլլէ:

ԳԱԶԻԹԷ ՀԱՅ ԱԻԵՏ. ՔԻԼԻՍՍԱՍ. ՉՕՊԱՆ ԹԱԽՍԻՍԻ

Պատ. Հ. Խանդամուրու Քիլիսամըզտա պիր
սէնէ վաիլ հալինտէ իֆա էթմիշ իտիլի խըտ-
մէթտէն մէմուսն գալմըշ օլարազ, միւսաիլէյի
չօպան թախսիս էթտիրմէք թասափվուրու
պիլզէ միւսասիպ կէօրիւլու, վէ մէսէլէ
հաֆթալար էվվէլ պիւթիւն ճէմաաթա արզ է-
տիլիպ իթթիֆազը արա իլէ տալէթ էտիլտի:
Վեր. Գ. Ապլահատեանըն, սօն պիր գաշ հաֆ-
թալարտա արամըզտա միւսաֆիրէթէն պու-
լուսմաըր վէ Վեր. Ա. Շիրաճեանըն տախի էվ-
րօփատան ալտէթինտէ Գահիրէյի ղիյաթէթի,
թախսիսին իճրասը իչիւն միւսասիպ ֆուրսաթ
ատտ օլունարազ մէսէլէ ըէսմէն էլէ ալընտը:

Միւսաիլէյիմ՝ թախսիսին իճրասընպ հիչ պիր
իթթիյազ կէօրմէյիպ պիր իմթիհան էտէն հէյէթ
ինթիխապ էյլէտիլէր, պնճագ քի մէսէլէնին
պիր իթթիհատտան կէչմէք կէրէք իտիլի միւ-
թալաաըր ֆիքրէ վարիս օլտու իսէ տէ, Գահիրէ
էրմէնի քիլիսասընըն էլան հիչ պիր իթթիհա-
տըն ազաաըր օլմաաըղըր վէ քիլիսանըն ինթի-
յաճ վէ խայըր պիր չօպանա լիզոււմ կէօսթէր-
տիյի միւսապէպէթլէ իչպու թախսիս նիզամ-
սըզ ատա էտիլմէզ տէյու սիւշիւնիւլաիւ:
Պէօյլէճէ Պատ. Հ. Խանդամուր, Վեր. Ա. Շի-
րաճեան ըիյասէթինտէ Ապրիլ 5 ձիւմաա էր-
թէսի ճէմաաթ հուզուրուստա իքի սաաթ
գատար իմթիհան էտիլիպ իչպու իմթիհան չօ-
պանար թարաֆընտան ղիյատէսիլլէ թահսին
վէ միւսաիլէյի չօպան թախսիս էտիլէճէյի
հուզուրտա իլան էտիլտի:

Էրմէնի վէ էճնէպի բուէսա ի բուհանիլէսի,
—Վեր. Տր. Կիֆֆըն, Վեր. Տր. Շուրըր, Վեր.
Գ. Ապլահատեան, Վեր. Ա. Շիրաճեան, Առաջ-
նորդ վէքիլի Արթ. Տ. Աւետիս Աւագ քնյ, Շա-
ղոեան, Արթ. Տ. Յարութիւն քնյ. վէ Պատ.
Խանդամուր— մինպէրաէ ախլըր մէվլէի էթմիշ
վէ Փրօթէնթանթ վէ Լուսաւորչալանլարտան
միւթէչէքթիլ 600 գատար պիր իզտիհամ հա-
զըր օլտուղու հալաէ, թախսիս խըմմէթի Կի-
րակի էօյլէնտէն սօնրա սաաթ ալաֆրանկա
2 տէ Ամէրիգըն Միշըն քիլիսէսինտէ պէտ
էյլէտի:

Տիկին Խանդամուր թարաֆընտան «Gloria»
մազամը օրկան իւզէրինտէ չալընըպ Արթ. Տ.
Աւետիս Աւագ քնյ. Շաղոեան «Հայր մեր» ի
թագրի էյլէտի: Գուայր «Օրհնենք քեզ Աս-
տուծ» մազամընը թէրէնիւմ էյլէտիք-
տէն սօնրա Վեր. Գ. Ապլահատեան 132 ինճի
Մէզմուրը գրաաթ էյլէտի:

Վեր. Ա. Շիրաճեան թիւրքճէ լիսանտա
թախսիս գօմօսիօնուսուսն գայտընը վէ Պատ.
Խանդամուրըն մուխթասար թէրճէթէ ի հալինի
արզ էտիպ, միւսաիլէյի 1874տէ Կիւրլուստէ
թէվէլլիւտ էթմիշ, վէ սօնրատան ինճիլի քիլի-
սայա ազա օլմուշ, 1898տէ Մ. Թ. Գօլէճինտէ իթ-
մամը միւտտէթլէ, 1906 տա Մէրգիֆուսն իլմ ի
իլանիալինտէն ինրազը տիպլուսն էյլէմիշ, վէ այ-
նի սէնէտէ Մէրքէզ ի իթթիհատ թարաֆընտան
իմթիհան էտիլէրէք վազ էթմէք իչիւն իճա-
ղէթնամէ ալմըշ, 1910ա գատար Գօնիս ձէչան-
եան Գօլէճինտէ մուսլիմլիք էյլէմիշ, վէ պիր
սէնէ Գօնիստա, պիր սէնէ տախի Գահիրէտէ

վախճապէս մէջդու պուլունմուշ իտիյնի պէ-
յան էյլէտի :

Ամէրիգալը միսիօնարլարտան Վեր. Տր. Կիֆ-
ֆըն Արապճա լիսանընտա տուա արդ էտիպ
Վեր. Ա. Շիրաճեան Ամալ 13. 1—15 ի գրա-
աթ էյլէտի, վէ Ա. Կորն. 2. շի էսասը քէ-
լամ իթթիխազ էտէրէք փէք միւէսսիր պիր
սուրէթտէ պէյան էյլէտի քի, Մասլուպ. Յի-
սուսը պիլմէք լազըմ տըր, Ղիրա Անը պիլ-
մէք (ա) իլըգաթըմըլըն մագսէտինէ միւթա-
պըզ տըր, (բ) Պիզի կիւնանըն աղըրըլընտան
վէ մէյուսիյէթինտէն ազատ էտէր, (գ) Պիզի
իտիալ, նէֆա ինքեար վէ խըտմէթ էօմիւնէ
թէվճիւր վէ թէվիլէք էտէր, (դ) Պիզիմ թէէսիր
վէ ֆաալիյէթիմիզի պագի գըլար. իրիսթիյա-
նըն թէէսիրի զաիլ օլմագ :

Վաղ խիթամա կէլտիյինտէ, Պատ. իսանդա-
մուր մինպէրտէ տիզ իւզէրինէ կէլիպ, իսմէ-
րի պալատէ մէզքիւր իքի էրմէնի վէ իքի Ա.
մէրիգալը Վերապատուելիէր միւմաիլէյնի իհա-
թէ էթմիշ օլտուգլարը հալտէ թախտա տու-
աւը փէք կէրմիյէթի վէ միւէսսիր պիր սու-
րէթտէ Վեր. Գ. Ապլահատեան թարաֆընտան
էրմէնիճէ լիսանտա արդ օլունտու, վէ տահա
արդ օլունմագտա իքէն, սըրա կէլտիյինտէ
մէզքիւր տէօրթ չօպանլար քէնտի սաղ էլլէ-
րինի միւմաիլէյնի պաշը իւզէրինէ վաղ էյ-
լէտիլէր :

Վեր. Շիրաճեան եէնի չօպանա միւշարէքէթ
էլլինի ուզատարագ պէյանը խօշամէտի էյլէտի :
Վէ լուհանի խըտմէթտէ սիթէմէր, թէատ-
տիլէր, կիւճիլէքլէր վէ աղըր թէճրիպէր,
լաքին եինէ տէ հազիզի մէսէրէթ վէ միւք-
եաֆաթ պուլունտուղունը ֆաթի պիր սու-
րէթտէ թիւրքճէ լիսանտա իզահ էյլէտի :

Եէնի չօպանա նասիհաթ, Վեր. Ապլահատ-
եան թարաֆընտան իֆա օլունտու : Միւմաի-
լէյնի էրմէնիճէ լիսանտա վէ քէնտինէ մախսուս
միւէսսիր ուսլուպու իլէ պէյան էյլէտի քի,
ձեռնադրոպիւն նէթիճէսի օլան իմթիյազլար-
տան հէր պիրի, Ալլահ իլէ տախիլի վէ տէրին
պիր ալագայա գըլաղուղլամագ իտէ, վաիզ հա-
լինտէ օլան իմթիյազլարտան զիյատէ մուհիմ
տէյիլ տիր : Աչա ի Բապպանիյի թաղտիմ էթ-
մէք սէլահիյէթի Ալլահ իլէ ալագա էտէպիլ-
մէք ինայէթինէ, վաֆթիլ էթմէք մէզունիյէ-
թի Բուհ իւլ գուտս իլէ վաֆթիլ օլմագ պէ-
րէքէթինէ, վէ նիքեան էթմէք վաղիֆէսի
տուա վէ Բ. Մ. միւթալաաւընտա Ալլահա :

նիքեանլանմագ մէսէրէթինէ նաիլ օլմագ
տըր :

Պունը միւթէաղըպ, Պատ. իսանդամուրըն
թէտարիք էլլէմիշ օլտուղու թախտա ի-
լահիտի Գուշար թարաֆընտան թէրէնիւմ է-
տիլիպ հաղըրուն իւզէրինէ տէրին պիր թէ-
էսիր պրագտը :

Պատէհու իսլամլար արաւընտա իշլէմէքտէ
օլան մարուֆ միսիօնէր Վեր. Տր. Զուլմըր
ճէմաաթա նասիհաթ էթմէք իւզըլէ Ա. Սէլ.
5. 10—14 ի էսասը քէլամ իթթիխազ էթմիշ
օլարագ, ինկիլիզէ լիսանտա գըսսա լաքին
փէք պէլիլ վէ ճալիպ պիր սուրէթտէ իրատը
քէլամ էյլէտի : Միւմաիլէյնի էրմէնի քիլիսա-
սընըն Սէլանիք քիլիսաւը կիպի պիր չօգ թէ-
ատաիլէրէ մարուզ օլմասընա բաղմէն հալա
պագի գալըպ միւնիր պիր քէվքէպ միսիլու
զիյաթիալ օլմագտա իտիյինի պէյան էյլէտիք-
տէն սօնրա, ճէմաաթըն քէնտի չօպանընա
աթիտէքի տէօրթ ֆարպլարընը իրաէ էյլէտի :
(ա) Զօպանը քանընագ : Թանըլմայան սէվիլէ-
մէզ : (բ) Զօպանը լեկիւմէ : իրիսթիյան ճէմա-
աթը քէնտի չօպանընը ճիտտէն վէ կէրմի-
յէթիլ սէվիլէ տիր : (գ) Զօպանը ճեքիսի օլ-
մագ : Զօպանը սալթ թէայիլէ վէ մաստի
րահաթընըն թէէմինի քիֆայէթ էթմէյիպ միւ-
թէրագըր վէ ֆաիտէլի պիր չօպան օլապիլ-
մէսի իլին Օ' կէնիշ պիր քիւթիւպիսանէյէ մա-
լիք օլմալը տըր : ճէմաաթ չօպանըն ինթիյա-
ճընը իգնայա չալըմալը տըր : (դ) Եհիսիկի
իլի միւսայիլէքսէ օլմագ : ճէմաաթըն էֆրատը
եէքտիկէրի վէ չօպան իլէ միւսայիլէթտէ օլ-
մալը տըրլար, չէօյլէքի չօպան քէնտի վաղ-
թընը վէ գապիլիլէթլէրինի ճէմաաթըն նիֆագ
վէ միւնաղաւարընըն թէսվիլէսինէ սարֆ էթ-
մէյէ մէճպուր օլմալըպ քիլիսանըն թէրագըր-
մընա վաղ-թէտէպիլիսին :

Վեր. Շիրաճեան իշպու նութընըն մէվհու-
մունը իճմալէն թիւրքճէ լիսանընտա ճէմաա-
թա թէրճէմէ էյլէտիքտէն սօնրա, Արթ. Տ. Ա.
Էհաիս քի. Հայ Աւետ. քիլիսա թարաֆըն-
տան գապուլ էյլէտիյի տալէթտէն զիյատէ-
սիլլէ մէմնուն իտիյինի պիլպէյան պաղը իֆա-
տէլէրտէ պուլունտու :

Թէշէքքիւր իլահիսինի միւթէաղըպ Պէրէ-
քէթ տուսըր Վեր. Հայկազուն իսանդամուր
թարաֆընտան արդ էտիլիպ խըտմէթ խիթամ
պուլտը :

Գահիրէտէ իլք տէֆա օլարագ իճրա օլու-

նան, վէ ի քի պուշուգ սաաթտան զիյատէ տէվամ
էտէն պու խըսմէթէ հազըրուռնն՝ Ամէրիգալըւա-
րը միւթէհայիր գըլաճագ տէրէճէտէ ինթիզամ ,
սիւքիւնէթ վէ քէմալը վաղարլա իշթիրաք
էթմէսի վէ եէնի չօպանը թէպրիքտէն սօնրա
մահզուգ իտիքլէրինի միւպէյեին միւֆէրրահ
սիմա իլէ միւֆարագաթ էթմէսինի կէօրմէք,
ֆիլվագը մէսէրրէթպախշ իտի :

Գահիրէ էրմէնի Ինճիլի քիլիսասը
քիլիսամէճլիսի թարաֆընտան

Քեարիպ Բեխ
Խ. Յ. ԿԻՒՋԷԼԻՄԵԱՆ ԱՐԱՆԱՄ Մ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Գահիրէ, 12 Ապրիլ 1913

ՀԱՃԱՆ ԱՊԱՏԵՄԻ ՄԷՔԹԵՊԻՆԷ ՏԱՅԻՐ ՊԻՐ ԳԱՉ ՍԷՕՋ

Բահնիւրնա գարիունը քիրամընըն մալլումիւ
օլտուղու իւզըն թագրիպէն պիր պուշուգ սէ-
նէ մուգատտէմ մէճլիսլէրիմիզ վէ Վեր . Ալ-
պարեան մէյանէսինտէ պիր մուգավէլէնամէ
իւնգա էտիլմիշ օլուպ մէզքիւր մուգավէլէնամէ
մուճէպինճէ՝ Վեր . Ալպարեան Հաճըն Ագա-
տէմիսի իշիւն Ամէրիգատա պիւա իւճընթ սէր-
մայէ ճէմ էտէճէք տիր . վէ մէքթէպին բիյա-
սէթի տախի օլ թարիխտէն քէնտիսինէ թէվ-
տի օլունաճագ տըր :

Պիճիւմէ եէնի թէչէպպիւսաթըն պիտայէ-
թինտէ օլտուղու կիպի՝ պու թէչէպպիւսին
տախի լէյիինտէ վէ ալէյիինտէ իտարէ ի քէլամ
էտէնլէր էքսիք օլմամըշ տըր : Քիլիսէմիզ տէ-
րունինտէ պու կիպիլէր պուլունտուղու մի-
սիլլու Ամէրիգատա պուլունան հէմչէհրիլէրի-
միզ արասընտա պիր գալ քիմսէ տախի պու մու-
գավէլէ վէ Վեր . Ալպարեան ալէյիինտէ սէյ-
լէյիպ պիւթիւն գուվվէթլէրի իլէ պու թէ-
չէպպիւսին սէմչէրէսիզ պրագմաղա սայ էտի-
յօրլար :

Մէքթէպին իտարէ հէյէթի պու ճիւմէ
միւքթիւթա ըաղմէն իշի իլէրի սիւրմէքտէ
պուլունտուղ տըր : Շէօյլէքի պու սէնէ ի-
քի Այնթապ մէզոռնու , պիր թարսուս վէ պիր
տէ Դօնեա գօլէճ թալէպէլէրի , իւզ գօլէճտէն
ալլընմըշ տէօրթ մուալլիմիլէ մէքթէպիմիզ իտա-
րէ օլունմագտա տըր : Շայիրտանըն ատէսի
վասաթ հիսապ սէքսէն օլուպ անլէրտէն պէշի

Շարլը , պիրի Ֆէքէլի , պիրի Կիւրիւմզէլի օ-
լուպ՝ միւթէպագիսի իսէ Հաճընլը տըր : Պու
սէնէ տէրուն ի գասապատան կէլէն չալիրտ-
լէրին ատէտի կէչմիշ սէնէլէրտէն զիյատէ օլ-
մասը պիլլիմ իշիւն ճէսարէթպախշ պիր խու-
սուս տըր :

Իլք տէֆա օլարագ պու սէնէ մէքթէպի-
միզտէ Ֆրանսըզճա լիսանընըն թէտրիս օլուն-
մաղա պաշանմասը վէ հարէքէթ ի պէտէնիլէ-
յէ խուսուսի էհէմիլլէթ վէրիլիպ տէրա սըրա-
սընա կէչիլիլմէսի թալէպէյի մէսրուր էյլէմիշ
տիր :

Մէքթէպ պու կիւնէ գասար հիւսն ի հալ-
տէ տէվամ էյլէմէքտէ օլուպ տահա իսլահընը
արզու էյլէտիլիմիզ պիր չօգ խուսուսլար վար
իսէ տէ անլէրի հափմագ զէմանա միւհթաճ
տըր :

Մալիյէ ճիհէթինէ կէլինտիքտէ , իւճընթ ի
թէտրիսի վէ սաիրէտէն հասըլ օլան մէպաղտան
մատա պու սէնէնին պիւտճէսինի գափատա-
պիլմէք իշիւն լաղըմ օլան եթմիշ լիրա գա-
տար պիր մէպլաղը , Վեր . Ալպարեան կէօն-
տէրմէքտէ օլուպ , (չիմտիլէ գատար 40 լիրա
կէօնտէրմիշ օլարագ միւթէպագիսինի տէ եա-
գընտա կէօնտէրէճէք տիր) սէրմայէ իշիւն
տախի տէօրթ եիւզ (400) լիրա գատար ճէմ
էթմիշ վէ պուռնը իւզ պին լիրայա իպլաղ էթ-
մէյէ սայ էտէճէք տիր :

Իմտի ուզագտա վէ հաղընտա օլան տօսթ
վէ հէմչէհրիլէրիմիզտէն ըճճա էտէրիզ քի պու
իլէ հէր նէ մուճիպ իլէ օլուր իսէ օլսուն մա-
նի օլմաղա չալըշմագտան իսէ , մուվաֆֆա-
գիլէթի իշիւն չալըշմաղտար : Պու իշտէ տէ էր-
մէնիլէրէ պիր սիյրէթ կիպի օլմուշ օլան իթ-
թիֆագսըղլըզ վէ չէքէմէմէզլիք , պաղըլարըն
հափմաղա , պաղըլարընտա հըզմաղա չալըշմասը
կէօրիլմէսին : Երգմագ , պօզմագ , մանի օլմագ
հէր ատէմ իշի , հափմագ , միւքթիւթա կէօյիւս
կէրմէք , ֆէտաքեարլըզ էթմէք , միլլէթէ վէ
վաթանա խըսմէթ էյլէմէք , էր ատէմ իշի
տիր : Պիզ իտարէ հէյէթի սէպաթ էթմէյէ գա-
րար վէրմիշ օլտուղունուզ կիպի՝ ճիւմէ հէմ-
չէհրիլէրիմիզի տէ իշտալըղա տալլէթ էտէրիզ :
Շայէտ պիրի իշիւն պու իշէ իշթիրաք էյլէմէք
միւմքինսիզ իսէ , մանի օլմաղա չալըշմագտան
իսէ քէնտիսի տէ վաթանընա ախէր պիր պա-
իրէտէ խըզմէթ էյլէսին : Վաթանըմըզըն միւհ-
թաճ օլտուղը չօգ չէյլէր վար տըր . պուլու-
ըն իշթէ ֆուրսաթ :

Ամէրիգատա պուլունան Հաճընը առաջա-
րըն պազըսը պու իշէ գարըն իշէյօր իսէ տէ
պամէսէրէթ զիքըն էտէրիզ քի էքսէրիէթ պի-
զիմ թարաֆը թուլուպ, Հաճըն կրքապիւրաց
ընկերութիւն նամը իլէ պիր ընկերութիւն թէշ-
քիլ էյլէմիշ օլարագ, հէր ճիհէթ իլէ պիզէ մու-
վէնէթ էյլէմէքտէ տիրլէր: Անլէրէ տէ թէ-
շէքքիւրաթըմըզը արզ էտէրիզ:

Հանըն Ագասէնի իսարէ հէյեթի քարաֆընսան
հեաթիպ
ՄՈՒՐԱՑ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՕՐ. ԵՍԹԷՐ ԽԱՐՄԱՆՏԱՆԱՆ

Օր. Եսթէր Խարմանտանըն Ատանատա
վէֆաթը խապէրի ախլէմիզի վէ ճէմաթըմըզը
հիւզն ու քէտէրէ զարգ էյլէմիշ տիր: Օր. Ես-
թէր՝ Ատանատա Մինաս աղա Խարմանտանա-
նըն քէրիմէսի օլուպ, Ատանա զըզլար մէք-
թէպիւնի իթմամ էյլէմիշ վէ պատէհու իզմիր-
տէ Մանկապարտէզ թալիմիւնի թահսիլ էյլէմիշ
օլարագ պիր գաշ սէնէ Ատանատա վէ սօնրա
Աֆ. Գարահիւսարտա մուալլիմիք վազիֆէ-
սիւնի իֆա էյլէմիշ իտի: Մէրգուլէ ճիտտի
Խրիսթիան, դայրէթքէշ, չէն, հէր քէստէն
սէվիլիւն վէ իշտէն դաշմայան պիրի օլուպ հէր
հէրտէ քէնսիւնի թանըյան ճիւմլէ ինսանլարըն
մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւնիւ գաղանմըշ
իտի: Աֆիյօն Գ. Հիսարտա գալտըզը իքի սէնէ
զարֆընատ ճիւմլէ էպէվէյնի մէքթէպէ միւշ-
թազ էյլէյիպ սիւպեանա հէմ մուալլիմ հէմ
րէֆիգէ հէմ վալիտէ օլմուշ իտի: Խանէմիզտէ
պուլունտուզու ճիւմլէ միւստէթտէ ախլէմիզին
պիր ֆէրտի կիպի անըն լաթիֆ վէ նէճիպ
թապիւթըն էվիմիզի չէն վէ մէսուտ էյլէմիշ
իտի: Միւհիթէրէմ վէտէրիւնին մահպուպէսի,
հէմշիրէլէրիւնին սէվկիւլիւսիւ, խըսըմ վէ ազ-
րապալարընըն. մուհապպէթիւնի գաղանմըշ,
խանէսի տէրուհիւնտէ հագիգաթէն պիր Եսթէր
իտի: Անըն վալիտէյնիւն վէ ճիւմլէ ազրապա
վէ առաջալարընա Րուհ էլ գուստուռն թէսէլի-
սիւնի թէմէննի էյլէրիզ:

Ա. ԵՐԱՆԵԱՆ

Աֆ. Գ. Հիսար

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԷՐԻ

ՏԱԽԼԻ

Մուհարեպէ վի առլի. — Հաֆթա զարֆըն-
տա Շոգոտրանըն տիւշմէսի մէսէլէսի ալէմի
սիյասիյաթը մէշղու էյլէմիշ տիր: Ապրիլ 23տէ
Գարառաղ ասաքիրի ումուլի պիր հիւճիւմէ
պաշլայըպ էվվէլա Թարապօշ իսթիհիւմալա-
րընը զապթ էյլէմիշէր տիր: Էսատ փաշա
արթըզ հէր պիր մուգազէմէթին ֆաիտէսիզ
օլուուզուու կէօրէրէք թէսլիմ օլմաղա գա-
րար վէրմիշ վէ ֆազլա գան տէօքիւմէսիւնին
էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ պիր թազըմ շարթլար
թէքլիֆ էյլէմիշ իսէ տէ, Գարառաղըլար առ-
հա չէտիտ հիւճիւմէրէ պաշլայըպ նիհայէթ
չէհրի զապթ էյլէմիշէր տիր: Օ կիճէ սաաթ
11տէ վէլի ի Ահա փրէնա Տանիլօ չէհրէ կիրիպ
հէման թէլէկրաֆ իլէ Ջէթինէյէ պիլտիրմիշ վէ
սաաթ 2տէ Ջէթինէյէ տուում չանլար չալը-
նըպ պու խապէր չէհրէ իլան օլունմուշ տըր:
Պու խապէր տէր հալ պէյն էտ տիւվէլ մուհա-
սէրէ ֆիլօսընա տախի պիլտիրիւմիշ տիր: Պու
վագըա էվրօփայըն էօլլէ պիր էմր ի վագը գար-
ըսընտա պուլունտուրմուշ տըր քի պունուռն
իշինտէն չըզմագ զայէթ կիւճ օլաճագ տէյու
կէօրիւնիւյօր: Ավսթրիա վէ իթալիա սէֆիր-
լէրի զրալ Նիգօլա իլէ կէօրիւնէք իսթէմիշէր
իսէ տէ միւշարիլէյի րէտա էյլէմիշ տիր: Ավս-
թրիա հիւքիւմէթի 48 սաաթա գատար Շոգո-
տրանըն թալիլլէ էտիւմէսի հախօտ պիր չէտիտ
միւտախէլէ էտիւմէսի հօլլու թէքլիֆաթտա
պուլունմուշ տըր տէյու րիվայէթ էտիլիյօր
իսէ տէ տիւվէլ ի մուազգամա էօլլէ թէլէպ-
պիւս էյլէմէսիքլէրի կիպի հիշ պիր հիւքիւ-
մէթին միւնֆէրիտէն պիր հարաքէթտէ պու-
լունմայաճաղըն տախի իսթաւր էյլէմիշէր
տիր: Իւմիա օլունույօր քի պիր թագըմ սի-
յասի վէ սուլհ հօլլու վասթալար իլէ էվրօ-
փանըն արզուսու Գարառաղա գապուլ էթ-
տիրիլէճէք տիր: Շոգոտրա ալընմաղտան էվվէլ
Ջէթինէյէ վիւքէլա մէճլիսիւնտէ Հարպիլլէ նա-
զըրը գրալա իսթապէն, «Ես պօմպարտըման
տէվամ էտէրիզ, ես սիզի վէ ախլէնիզի հու-
տուտա կէօթիւրմէք իւզրէ էմրինիզ ալթընա
պիր օթօմօպիլ վագ էտէրիզ» տէմիշ տիր:
Էսատ փաշանըն 22 պին ասաքիրի վէ սիւհալարը
իլէ Շոգոտրատան չըզըպ կիթմէսիւնէ միւսաատէ
օլունմուշ վէ Թիւրքիա հուպուտընա հէթիլէ-

նէտէք հօտա պուրունտուգլարը միւտտէթճէ թէսյիւլչէրի Գարատաղ թարաֆընտան վէրիլէճէք տիր։ — Էստա փաշա Լէշտէ՝ Արնաւուսուլուգ գրաւը իւրն ուղնմուշ խոյիւնէ տաւ յիր Ռիթէրտէն պիրթէլէկրաֆալընմուշ տըր։ — Բուսիա հիւքիւմէթի Արնաւուսուլուգուն թիւրքիա հաքիմիլէթի ալթընտա գալմասընը իսթէյօր իմիշ։ — Տիւվէլի մուաղղամա սիւֆէրասը միւթթէֆիլէրին ճէվապընը ալմըշ օլտա գէնսիլէրճէ պիր շէքլի թէսվիլէ գաւարալտըրը պ թարաֆէյնէ թագաւիմ էյլէյէճէքլէր տիր։ — Լօնտրատա սուլէր իմղալամագ իչիւն Հազգը փաշա, Օսման Նիզամի փաշա վէ Պէսարիա էֆէնսի թային օլունաճաղը էքիտէն սէօյլէնիլիօր։ — Փարիզտէ թէշքիլ օլունաճաղ օլան մալիլէ գոմօսիյնընա՝ ճաւիտ պէյ, Նաիլ պէյ, Պիտրոս Հալաճեան վէ Մր. Գրօֆօրտ էֆէնսիլէր թային օլունաճաղ տըր։ — Միւթթէֆիլէր արասընտա իսթիլաֆ քէսպի էնէմիլէթ էյլէյօր։ Սըրպլար Մանասթըրտա 140 պին ասքէր ճէմ էյլէմիլչէր վէ 220 թօփ վար տըր, քէզալիք քէօփրիլիւտէ տախի իւշ ալայ ասքէր վար իմիշ։ Եունանլար տախի պիրինճի տէօրտիւնճիւ, ալթընճը վէ եէթինճի ալայլարընը Սէլանիքտէ ճէմ էյլէմիլչէր վէ Սէլանիքի թահքիմ էտիյօրլար, սօն կիւպէրտէ պէշ նագլիլէ վափօրը տօլու ասքէր Սէլանիքէ իխրաճ էտիլմիշ տիր։ Պուլղարլար Սէլանիքտէ պուլունան ասքէրլէրինի օրատան Սէրէղէ նագլ էյլէմիլչէր, շէօյլէքի Սէլանիքտէ օլան ասքէր եալընըզ օլարագ Եունանլարըն հիւճիւմիւնէ մաւրուգ գալմասըն, այնի գէմանտա 35 պին Պուլղար ասքէրի Սէլանիքէ սէվգ օլունմուշ տըր։ Պուլղար 7ինճի ալայ տախի Մանասթըրտա տօղրու սէվգ օլունույօր։ Մաքէտօնիատաքի Պուլղարլար Սըրպ վէ Եունան պօյունտուրուղունտան խէլաս իչիւն մուհարէպէ նիտալարընա պալլատըլար, Ենլարըն սէօգիւնէ կէօրէ պուլթիւրք պօյունտուրուղունտան ֆէնա իմիշ։ Պուլղար զագէթալարը «Մաքէտօնիա Սըրպ պարպարլարընտան ազատ օլմալը» տէյու պաղըրըյօրլար, Սըրպ զագէթալարը իսէ, «Նանքէօր Պուլղար ճանվէրլէրինի թէմիլլէմէլի» տէյու նիտա էտիյօրլար։

Միւթթէֆիլի.— Ավսթրիա Գարատաղա գարւշը պիր հարաքէթի միւնիֆէրիտանէտէ պուլունմալաճագ, օլ պապտէ իճրա օլունաճագ ճիւմիլէ թէշպալիւտաթ ումուլմ տէվլէթլէր թարաֆընտան միւլթէրէքէն օլաճագ տըր։ Բօմատա Գա-

րատաղ նամընա նիւմայիլչէր իճրա էտիլմիշ տիր։ Ճէնէրալ Եանգօլուգօվիլ Շգօտրա գօմանտանլըղընա թային օլունմուշ տըր։ — Սապըգ Իսթանպուլ Բուսիա Սէֆիրի Մ. Չարիգօֆըն Պալգան վաթիթաթլարընը զիյարէթ էտէճէյի վէ հաթիթա Իսթանպուլ տախի կէլէճէյի սէօյլէնիլիօր։ Միւմաիլէյն պալգան միւթթէֆիլէրի պէյնիւտէքի իսթիլաֆաթը հալլ էթմէյէ չալըչաճագ իմիշ։ — Բուսիա պիր գալ սէպէպտէն Սըրպիլայա իթիտալ թալսիլէ էտիյօր իմիշ։ — Ասալիլէ միւլաւիլրիլիլէ Գօնթ Օսթրօկօկ թային օլունմուշ տըր։ Ասալիլէ միւմաիլէյնի բէյ վէ միւթէլաասընտան իսթիլաֆտէ էտէճէք իմիշ։ Պուլ զաթ էվլէլէճէ տախի պու վաղիֆէյի իֆա էյլէմիշ տիր։ Պէօյլէճէ օլ պէօյիւք իսլահաթ հանի էճնէպի միւլաւիլրիլէր կէթիլմէք թէշպապիւսիւնի պիր շիւպէսի պիթմիշ օլտու։ — Ֆրանսա՝ քէնտի մէնաֆիլինի մուհաֆաղա իչիւն շարգա պիր ֆիլօ հօլլայաճագ իմիշ։ — Փօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նաղարէթի միւտիլիլէթէ թահվիլ էտիլիպ պիր Ֆրանսըզ միւտիր թային օլունաճագ տըր։ — Մուսալահա Փրօթօգօլընը թաաթիգ էյլէմէք իւզրէ 15 կիւն իչիւն մէճիլաի մէպուտանըն թէճէմիւլ էթտիրիլէճէյի սէօյլէնմէքտէ տիր։ Պուլ մագսէտէ սօն տէֆա սաղըրտըլմըշ օլան մէճիլաի տալէթ օլունաճաղը շայի օլույօր իսէ տէ էլ ան գարար վէրլիլմէմիշ տիր։ — Բուլղէիսէն կէլէն մուհաճիլլէր Ատանտա Չուղուր Օվայա վէ էսքի Շէհիրէ եէրլէտիրիլէճէք իմիշ։ — Իզսալըն հազաղընա կէօրէ ինիլլիթէրատան, Ֆրանսատան, Ալմանիատան 200 ժանտարմա գապիթանը կէթիլիլէճէք վէ պունլարա վասի մէզունիլէթ վէրիլէճէք տիր։ Միւլլիլէ ճիւլէթինէ կէլինտիքտէ. 1. Վալլիլէրին եանընտա մուալլէն վէ մուհիմմ սէլահիլլէթ միւսթէշարլար պուլունաճագ, 2. Անատօլուտա աապիլի իիւլալ էտէճէք աւվալըն մէնի իչիւն վասթթալարա սէրիէն թէվէսաիլ էտիլլէճէք, 3. Սիւրիա վիլայէթլէրինի միւհաթաճ օլտուղու իսլահաթը էսասիլէյէ սայ էտիլլէճէք։ Պուլ սօն մագսէտ իչիւն տիւլիւնիլիլիօր յի վաղթըյա Բուլղիտէ օլտուղու կիպի պու վիլայէթլէրտէ տախի պիր միւֆէթթիլի ումուլմի թային էտիլսին, — տօղրուտան հիւքիւմէթի Օսմանիլէ թարաֆընտան։ Պուլ վաղիֆէյէ Հիւսէյին Հիլմի փաշա տալէթ օլունուպ, ծնուն եէրինէ Րիֆաթ փաշա կէլէճէք վէ Փարիգ սէֆարէթի մագսէն պաշ քիսթիպի իսլաիա Ջիյա պէյէ թէվտի օլունաճագ տըր։ — «Մըսրուտա

Թէշքիլ օլունան աշեմի մերհեզիքիք ճէմիյէթի, Մուսուլ, Պաղատաւ Թարաֆընա տախի պէյանն նամէլէր եօլլամըլ տըր վէ Արապ էհալի արասընտա Արապ իթթիհատը վէ Թիւրք հիւք միւնտէն գուրթուլմազ կիպի թասավվուրլար ուլյանտըրմըլ քի նէթիճէսի վէխիմ օլապիլիթ, տէյօր Օսմանիյէր Լօյտ: Պու սէպէպտէն իսլահաթը լաղըմէնին պիր ան էվլէլ իճրասընը թավսիյէ էտիյօր:— Բուսիա Թիւրք-Իրան հուտուսընա ասքէր ճէմ էտիյօր իմիշ:— Եռնան ֆիլօսոֆնտան պիր գըսմ փօրթ Սաիտաէն 6 միլ խարիֆտէ պէքլէյօր քի Հալիսիյէ զըրհլըսը խարիճէ չըգմասըն: Լիման մէմուրլարը ֆիլօնըն էթրաֆընտա ատէթա գօրտօն չէքմիչէր քի ֆիլօ գըյըտան Եռնանլարտան մուհիմմաթ ախզ էտիպ պիթարաֆլըղա խալէլ կէթիրմէսին:— Էրզըրումտան Ժէօն Թիւրք զազէթասընա հազըլտըղընա կէօրէ, Բուսիա Թարաֆընտան պազը ճասուսլար Անատօլու ի Շարդիտէ պազը պէյաննամէլէր նէշը էտէրէք էհալիյի թահրիք էթմէքտէ տիրլէր: Պու էվրաղտա, Բուսիա իտարէսինին էյիլիքլէրինտէն պահա օլունմազտա իմիշ: Հիւքիւմէթ պու էվրաղտան խալըճա էլէ կէշիրմիշ օլուպ պու հալին էօնիւնիւ ալմազ իչիւն չէտիա վասըթալար իսթիմալ էտիյօր իմիշ: Ապտիւրրէզզազ, Աճէմիսթանտաքի-Բիւրտ պէյլէրինի նուֆուզու ալթընա ալմըլ: Հայտարան վէ սաիր Թիւրք աշիրէթլէրէ Սէյիտ էֆ. եէտիյէ սիւահ թէվզի էյլէմէքտէ իմիշ. մազսէտլէրի օրատա էրմէնիլէր իլէ Բիւրտլէր աւրասընտա իղթիշալ մէյտանա կէթիրմէք իմիշ:

ԽԱՐԻՃԻ

Էվրօիսնըն ահվալը պիյապիյեսի. — Պու հաֆթա էվրօփա էն թէհլիքէլի պիր վազթ կէշիրիյօր: Տիւվէլ ի մուազզամա միւթթէֆիզէն՝ Գարատաղըն Շգօտրայը թէրք էթմէսինի թալէպ էտէրէք պահրի նիւմայիչտէ պուլունն մուչլար իտի: Գարատաղ պու էմրէ հիչ պիր էհէմիյէթ վէրմէյէրէք մուհասէրէյի տէվամ էյլէտի: Սըրպիա՝ քէնտի օրատուսընը Շգօտրա մուհասէրէսինտէն կէրի չազըրտը իսէ տէ մուհասէրէ թօիլարը վէ պազը ասքէրլէրի օրատա գալալըար վէ նիհայէթ Ապրիլ 23տէ չէնր ի մէզքիւր սուգուլթ էյլէտի: Գարատաղլըար օրայը զապթ էթմէքլէ էվրօփա փօլթիգասընը զայէթ նազիք պիր հալա տիւշիւրտիլէր: Ալթը ալ տըր պու զատար գան տէօքտիւքաէն սօնրա էլէ կէշիրտիքլէրի պու չէնր, անլէրին

նազարընտա քէնտի հայաթը միլլիէլէրինին նէմասը իչիւն օգատար պէօյիւք էհէմիյէթի հաիգ տիր քի օրատան անճազ ճէպրէն չըգաւըլապիլիլէր: Լաքին էվրօփա ճէպր իսթիմալ էթմէք պապընտա իթթիֆազ էտէպիլէճէքլէ՞ր մի: Իթթիֆազ էտէմէղլէրսէ Ավսթրիա Մաճար հիւքիւմէթի պու իչի քէնտի պաչընա տէրիւհտէ էտէճէ՞ք մի տիր: Օ տէրիւհտէ էտէրսէ Պալգան միւթթէհիալէրի վէ Բուսիա պունու նա՞սըլ թէլազգը էտէճէք տիր: Գարատաղ Շգօտրայա սահիպ օլուրսա տիւվէլ ի մուազզամանըն խուսուսա Ավսթրիա Մաճարիսթանըն փրհսիմի — նուֆուզը — մաղուպիլէթտէն նասըլ գուրթարըլապիլիլ, ապ սիւալ պու սըր: Տիւվէլ ի մուազզամանըն Լօնտրատաքի սիւֆէրա գօնֆէրանսը՝ պու կիւն պու մուհիմմ վէ չէլիէշիկ մէսէլէյի հալլ էթմէք իչիւն պիր հօլ պուլմազալ մէշղուլ տըր: Ավսթրիա-Մաճարիսթան տէր հալ Գարատաղըն Շգօտրայը պօչալթմասընը թալէպ էտիյօր, Ալմանիա քէնտի միւթթէհիտինին Թարաֆընը թութաճաղընը պէյան էտիյօր, պաղլար Գարատաղա պիր թավիզաթ վէրիւմէսինի թէքլիֆ էտիյօր, Ավսթրիա պունա մուխալիֆ պուլուննույօր, Բուսիատա Գարատաղ լէհինտէ հիւսիյաթ գուվլէթլէնիյօր, հաթթա Ավսթրիատա Սլավ վիլայէթլէրտէ պիլէ Գարատաղլըլար լէհինէ նիւմայիչէր իճրա էտիւմիշ տիր: Փարլամէնթօնըն վէ սիյեքին Չէյ միլլի սօսիալիսթ ազալարը պիր միթինկ ազտ էտիպ, Գօնթ Պէրիթթօլտա պիր թահրիւրաթ կէօնտէրէրէք Պալգան տէվլէթլէրինէ իշթիրաքլարը պուլունն տուղունը պէյան վէ ումուրը խարիճիյէյի պու չէյի հիսապա ալարազ իտարէ էթմէսինի թալէպ էյլէմիշլէր տիր:

Մ. Ամերիգա վի Ճաքոնիա. — Գալիֆօրնիա էյալէթլինտէ արազի իսթիւլաքընա տաիր գօնուլաճազ եէնի գանուն մէսէլէսի կիթտիքճէ էհէմիյէթ քէսպ էթմէքտէ տիր: Ճափոնիա քէնտի թէպասըլլա պու նէվ մուամէլէ էտիլմէսինի իքի տէվլէթ արասընտաքի ահանամէլէրէ մուղայիր օլտուղունը իտտիա էտիյօր, Գալիֆօրնիա էյալէթի հիւքիւմէթի իսէ, քէնտի ումուրը տախիլիյէլէրի իչիւն իսթէտիքլէրի գանունը գօյմաղա ազատ օլտուղալընը վէ Ուօշինկթօնտաքի մէրքէզի հիւքիւմէթին անա միւստախէլէյէ սէլահիյէթի օլմատըղընը իսրար էտիյօր: Բէիս Ուիլսըն իսէ պէօյլէ պիր գանունըն պէյն էտ տիւվէլ մէսաիլ վէ միւշքիլաթըն

զուհուրունա սեպեպ օլաճաղընը պիլերէք, թէհիքէնին էօնիւնիւ ալմաղա չալըչըյօր: Խա-
րիճիյէ Նաղըրը Մր. Պրայըն՝ չախսէն Գալի-
ֆօրնիայա կիտիպ վալի իլէ կէօրիւչէճէք, վէ
պէլքի ըէիս Ուիլսըն ռեֆեռէնսըս ուսուլունա,
(Խանի միլլէթ մէճլիսինին վաղ էթաիյի դա-
նունը էհալինին ըէյինէ թազաիմ էթմէքլիյէ)
միւրաճէաթ էթմէյի տիւչիւնիւյօր:—

Սոսանեսա փառնազ.— Ինկիլիզ հիւքիւմէթի
փարլամէնթօտան միւսաատէ թալէպ էտիյօր
քի, Սուտանտա փամուզ զըրաաթը իչիւն
% 3½ ֆաիզլէ 3,00,000 լիրա իսթիզրազ էթ-
մին վէ պու մէպլաղըն ֆաիզլինէ հիւքիւմէթ
քէֆիլ օլտուն: Մէպլաղը մէզքիւր Սուտանտա
չմէնտիֆէր ինչասընա վէ փամուզ եթիլտիր-
մէք իչիւն արագի իսգա վէ զէրինէ սարֆ օ-
լունաճազ տըր: Պու թէչէպպիւսիւ Մըսը հիւ-
քիւմէթինէ երւքլէթմէյիպ հախօտ ֆէրտլէրէ
ևա գոււմփանեալարա թէվտի էթմէյիպ ինկիլիզ
հիւքիւմէթինին տէրիւստէ էթմէսինէ քիաֆի
սէպէպլէր կէօսթէրիւմիլ տիր: Սուտան էհալի-
սի կէօչէպէ հալտան վազ կէչիպ չէհրէրտէ
վէ դարիյէլէրտէ եէրլէչմէյէ պաչլամըչլար տըր:
1899տա Սուտանըն իրատը 127,000 լիրա իքէն
կէչէն սէնէ 1,424,000 օլմուլ տըր: Սուտան
փամուզը Մըսըրնէքինէ ֆաիզ ատտ օլունույօր:

Միսթեհիլի.— Համպուրկ-Ամէրիգան Գոււմ-
փանեանչն հազընտա ինչա օլունան ինկիւրա-
թօր վափօրը քի 50,000 թօնօլուզ օլուպ տիւն-
եանըն էն պէօյիւք սէֆինէսի տիր, կէչէն հաֆ-
թա Համպուրկտան հօլա չըզըպ կէտէր իքէն
էլպա ազընթըսընտա դարայա օթուրմուլ, լա-
քին սօնրա խէլաս էտիլմիլ տիր:— Կէչէն
հաֆթա երնէ պիր Ալման թէյյարէսի իչինտէ
իքի զապիթ պուլունտուղու հալտա հուտուտ-
տան 5 քիլօմէթրօ տախիլտէ Ֆրանսա թօփրա-
ղընտա պիր եէրէ էնմիլ տիր: Զապիթլէր փուս
մինպսէպէթիլլէ հօլլարընը զայ՝ էթտիքլէրինի
սէօյլէմիլլէր իսէ տէ, Ֆրանսա հիւքիւմէթի
պու նէվ հատիսէլէրին թէքէրրիւր էթմէմէսի-
նի Պէրլին սէֆիրի Մ. Գամպօն եէտիլլէ Ալման
հիւքիւմէթինտէն թալէպ էթմիլ տիր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Կիլիկիա թարաֆընտան կէլէն խապէրլէր,
թէքրար օ հալալիտէ ասայիլ վէ էմիլիյէթին
մուխթէլլ օլտուղունու վէ էրմէնիլէրին գըթալ
գօրգուսու ալթընտա պուլունտուղլարընը,
մաէթթէէսիւֆ կէօսթէրիյօր: Մարաշտա, զէյ-
թուն, Ֆըսթըզ, ճէվիլ աղաճլարընըն վէ պաղ-

լարըն մէճհուլ ատէմլէր թարաֆընտան քէսիլ-
մէսի, պիր էվլին իհրազ էտիլմէսի, կէօսթէ-
րիյօրլար քի օրատա դայր ի թապիլի պիր հալ
վիւճուտա կէլմիլ տիր: Թէքրար Հասանպէյ-
լիլ Մինաս Սէրիսօյեան իսմինտէ պիր կէնճ,
Պաղչէ ճիւլարընտա վահչիյանէ գաթլ օլունմուլ
վէ հէր նէ գատար հիւքիւմէթ իքի թիւրքիւ
տէրտէսթ էթմիլ իսէ տէ, էհալիտէքի խալֆ
ու էնտիլէ կիթաիքճէ թէվէսաիւ էտիլօր: Թէք-
րար Օսմանիյէտէն 4 սաաթ ուղադտա, Գանլը
տէրէ տէնիլէն եէրտէ, ժանտարմա դարաղօլ-
լարընըն կէօղիւ էօնիւնտէ 2 էրմէնի հօլճու-
լարը հարէմիլէր թարաֆընտան գաթլ էտիլիլ
վէ ժանտարմալար իսէ պաչլարընը գուրթար-
մազ իչիւն ֆիրար էտէրլէր: Թէքրար Խաթիւր
ճիւլարընտա հայտուտլար՝ իւզէրլէրինէ կիտէն 4
ժանտարմալարը, վահչիյանէ գաթլ էտէրլէր:
Պինաէն ալէյհ շու զիքր օլունան վազըլալար
էսէֆէնկիլ պիր հալէթ ի ըուհիլէնին թէզա-
հիւրաթը պուլունտուղլարընտան, Կիլիկիա
էրմէնիլէրի էնտիլէ վէ գօրգու իչինտէ պու-
լունույօրլար: Սիս կաթողիկոսընըն տախի
փաթրիգխանէյէ կէօնտէրաիլի ըէսմի պիր
մէքթուպ, Կիլիկիատա էմիլիյէթին մուխ-
թէլլ օլտուղունու կէօսթէրիյօր: Էճնէպի
սէֆարէթխանէլէրինտէն պազըլարըն տախի պու-
կիպի խապէրլէր ալտըզլարընտան մալիւ-
մաթ ալմազ իւզրէ փաթրիգխանէյէ միւրաճաաթ
էթմիլ տիրլէր: Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւն
շու հալլարը Տախիլիյէ նազըրը Հաճի Ատիլ
պէյին փիլի շազարընա գօմազ վէ տիգգա-
թընը Կիլիկիանըն էմիլիյէթի ումուլիյէսինէ
ճէլպ էթմէք իչիւն, խուսուսի պիր հէյէթ թա-
յին էտէրէք Տախիլիյէ նէզարէթինէ կէօնտէր-
միլ իսէ տէ, Տախիլիյէ նազըրը միւլադաթ էթ-
մէյի ըէտտ էթմիլ վէ տէյէճէքլէրինի միւսթէ-
չարա պէյան էթմէլէրինի սէօյլէմիլ տիր: Պու-
նուն իւզէրինէ հէյէթ ի մախսուտէ միւլադաթ
էթմէյէրէք ալտէթ էթմիլ տիր: Շիմտի շու
հալ ու քէյֆիյէթ ալթընտա փաթրիգին իսթի-
ֆա էթմէսի լազըմ մը, տէյիլ մի մէսէլէսի
հազգընտա Կեդր. Վարչութիւն միւլադէրէ էտի-
յօր: Տախիլիյէ նազըրընըն շու մուամէլէսի
պիւթիւն տէվաթի ի միլիյէյի մուղպէրր էթմիլ
տիր:— Վանտան փաթրիգխանէյէ հազըլան պիր
մէքթուպա նազարէն, Ողիմ քէօյիւնտէն 25 վէ
Խորոտինց քէօյիւնտէն 22 էրմէնի կէնճլէր,
մահքէմէ թարաֆընտան թագիպ օլունտուղ-
լարընտան հալը ֆիրարտա պուլունույօրլար,

զիրա մահքէմէնին ատալէթինէ Էմիլյէթլէրի
օլմայուպ հազգսըզ եէրէ ալլարճա մահպուս
օլաճաղարընտան գօրգուլօրլար:— Զէթուն-
տա, ժանտարմալար պիր ֆիրարի երմէնի
կէնճին խանէսինի պասարազ անը տէրտէսթ
էթմէք իսթէմիլլէրսէտէ, մէրգում պիր հօլլա
գաչարազ տաղա իլթիճա էթմիլ տիր: Հազ-
լարընտա աֆվը ալի սատըր օլմասընա լաղ-
մէն, հիւքիւմէթ թարաֆընտան թաղիպ օ-
լան հէփ պու ֆիրարիլէր տաղա իլթիճա էթ-
միլ տիրլէր: Էյէր հիւքիւմէթ մէսլէքինտէ ի-
թիտալ կէօսթէրմէզսէ գօրգուլօրլար քի պու
ֆիրարիլէր մէսլէսի քէսպի վէխամէթ էտէ-
ճէք տիր:— Մ. Զատիկ միւնասէպէթիլլէ պէր
վէճհի մէօթատ փաթրիգիւնտէ ըէսմի գա-
պուլ վուգու պուլմուլ իսէ տէ անճազ 20-25
քիլո մէվճուտ պուլունմուլլար տըր: Բէզա Ս.
Զատիկ միւնասէպէթիլլէ էճնէպի սէֆարէթ-
խանէլէր թէրճիմանլարը վէ մէզանիպ նա-
զըրը փաթրիգ հազրէթլէրինի շախսէն վէ
խարիլիգիլլէ թէպրիք էթմիլ տիրլէր:— Փէ-
թէրսպուրկտան 27 Ապրիլ թարիխի ալընան
պիր թէլէզրաֆա նազարէն, Բուսիա Զարը
Նիքօլա հազրէթլէրի, էրմէնիլէր Կաթոդիկոսը
Տ. Տ. Գէորգ Ե. Սրբազանա «Սուրբ Աղեք-
սանդը Նէվսթի» պէօյիւք նիշանընը վերմիլ
տիր: Մէզքիւր նիշան էն եիւքսէքլէրտէն պու-
լունուպ փէք նատիր վէրիլլի: Ղայրի ըէսմի
ալընան մալիւմաթլարա նազարէն Զար հազ-
րէթլէրի քէնտի էլիլլէ Ս. Կաթոդիկոսա փէ-
թիւրսպուրկտա մէզքիւր նիշանը վերմիլ տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Էմմանուէլ քիլիսէսի Կէնճլէր ուխուվէթի
Պայպըլ Հաուս ճէմաաթընը իւնսի պիր վազթ
կէչիւմէք իւզրէ Սալը կիւնիւ Պայպըլ Հաուս ի-
պատէթխանէսին տալէթ էյլէմիլ օլուպ, մու-
սիգի թէզանիլէր վէ խօշ թէրէնիւմլէրլէ էյ-
լէնճէլի օյունլար վէ քէյք վէ լէմօնատլէ ան-
լէրի թալթիֆ էյլէմիլլէր տիր: Հազըրուն փէք
մահգուլ օլմուլլար տըր:— Սպարթա վաիդի
միւնթէրէմ վեր. Յարութիւն Յակոբեան պու-
հազընլարտա Պուրտուրու զիյարէթ էտիպ օ-
րատա կէչիւրտիլի պիր գաչ կիւն զարֆընտա
վաղարը վէ նատիհաթլարը իլէ ճէմաաթը թէչ-
վիգ վէ թէսէլլի էթմիլ տիր: Միւմաիլէյի
պունտան էվվէլ օրատա 22 սէնէ չալըշմըլ ի-
տի:— Նէվլէհը քիլիսէ վէ մէքթէպ պլիսա-
սընըն ինչասընա լազըմ կէլէն բուխտաթ վէրիլ-
միլ տիր:— Եունանիսթանըն Բիփարիսիա գասա-
պասընտան Մարաշըր Յովհաննէս էֆ. Ամիրալիան
եազըյօր քի, միւմաիլէյի իւնս ը հարպտան էվ-

վէլ իւսկիւպտէ պուլունուպ Գօմանօլա մուհա-
րէպէսի իւլէրինէ Մանասթըրա նազլ էտիլ-
միլլէր, շէհըրի մէզքիւր գապթ օլունտուղուն-
տա Եանեայա կիթմիլլէր տիր: Եանեանըն սու-
գուլունտա Եունանլար թարաֆընտան էսիւր
թուլունուպ Բիփարիսիայա կէօթիւրիւմիլլէր
տիր: Օրատա չիմտի 59 Օսմ. գապթի պու-
լունուպ անլէրին արասընտա հաթթա պիւթիւն
զարպ օրտուսունտա եալընըզ էրմէնի գապթ
քէնտիսի տիր: Օրատա օթէլտէ իգամէթ է-
տիյօրլար վէ գասապա տէրունինտէ սէր-
պէսթ կէզիյօրլար:— Գահիրէտէ Ապրիլ 23
տէ Ամէրիգըն Միլըն քիլիսէսինտէ վեր. Հ.
Խանդամուր ըիյասէթի թանթընտա փոթ. Ա.
Պէզճեան իչիւն պիր թիզքեար խըտմէթի իւ-
շա օլունարազ անտէ 300 ի միւթէճալըզ պիր
ճէմաաթ հազըր պուլունմուլ վէ վեր. Ա. Շի-
րաճեան, վեր Հ. Խանդամուր, Մ. Մալեան էֆ.
Յակոբ. Ասատուրեան էֆ. վէ սաիլլէր թարա-
ֆընտան նութղար իրատ օլունմուլ տըր:—
Սնթապտա Ամէրիգան գըզլար մէքթէպլիստէ
թալիպաթ արասընտա պիր ինթիպան ը բուհա-
նի վուգու պուլմուլ տըր:—

Սօն խապիդիւր. — Պէրլինտէն խապէր վէ-
րիլտիլինէ կէօրէ Նիյազի պէյ Պրինտիլիտէ վէ
Պուքրէշտէն ալընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ
Ավլօնիատա, եալէրի իլէ պիրիլքտէ ըվօլվէր
իլէ գաթլ օլունմուլ տըր:— Շօտրա գօման-
տանը Էսատ փաչա Պապը Ալիլէ պիր թէլէկ-
րաֆ չէքէրէք Լէշ շէհրինէ վասըլ օլուպ Սըրպ
վէ Գարատաղ օրտուսու թարաֆընտան թալ-
թիֆաթ ը ասքէրլիլլէ նաիլ օլտուղունու, փա-
րա վէ էրզազա միւնթաճ հլտուղունու պէյան
էտէրէք թալիմաթ իսթէմիլ տիր: Պապը Ալի
պու թէլէկրաֆը ալմազտան էվվէլ Էսատ փա-
չայա չէքտիլի պիր թէլէկրաֆտա, հէրլի աս-
քէրլէրի թէրիսի էտիպ պագի ասքէրլէրի Պէյ-
րութա չըզտրմասընը վէ շայէտ պէյն էլ միլլէ
տօնանմա պունա մանի օլուրսա Ավլօնիայա
կիտիպ ճալիտ փաչա իլէ պիրլէշմէսինի էմր
էթմիլ տիր:— Պէյն էլ միլլէ տօնանմա գօ-
մանտանը՝ Գարատաղ հիւքիւմէթինէ պիր պէ-
յաննամէ կէօնտէրէք Շօտրայր թալիլլէ
էթմէսինի թալէպ էթմիլ տիր: Ավսթրիա հիլն ի
հաճէթտէ Գարատաղը իսթիլա էթմէք իչիւն
հուտուտտա ասքէր ճէմ էտիյօր վէ Անթիլարի
վէ Տիւլլինօյը տէրհալ զապթ էթմէյի թէնտիտ
էտիյօր: Գարատաղ հիւքիւմէթի Ավսթրիա
հուտուտտաքի Բաթարօ վէ Պուտուա չէ-
հիլլէրինի թալիլլէ էթմէքտէ տիր:

Միւսիւր ի միւտըլ վիւ տանիպ ի ինթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԷՇԵՇԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ

Տէրխաստէք, Մահմուտ փաչա, Բիւրճի խան-Նօ. 82—84